

Taxa postala
plátite in num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kü-
lföldre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. Hír-
detések díjazás szerint. Az „UJ
KELET” a transilvaniai és banati
zsídóság egyetlen politikai napilap-
ja. Cikkjeink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

Bérmertetlen
leveleket nem
fogadunk el.

Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Márton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Bát-
szegi Einő, Strada Cobălcescu 52.

Szombat, 1937. szeptember 25.

5698. EV. XX. ÉVF.
TISRI 20. 215. SZAM.

Csang Kaj Sek marsall a kantoni borzalmakról:

A japán barbárságok semmit sem változtattak Kina magatartásán

London tiltakozásra készül Tokióban a kantoni borzalmak ellen

Nanking, szeptember 24. (Rador). Csang-Kaj-Sek marsall kijelentette a Reuter tudósítójának, hogy a japán repülők Nanking elleni támadásai nem befolyásolták a helyzetet és más eredményük nem volt, minthogy Kina lakossága és az egész civilizált világ látja most már, milyen barbárságok történnek a japán támadás ideje alatt. Az Egyesült Államok jelenlegi magatartása nem az igazi, mert az Egyesült Államok népe és kormánya azt hangzották, hogy az igazságot, jogot és rendet fogják támogatni. A marsall emlékeztetett arra, hogy Kina és az Egyesült Államok között mindenkor baráti viszony uralkodott és hogy a kínaiak Japánnal szembeni harcukban rokonszenvet érztek az Egyesült Államok részéről. Kina a kilencetalmi egyezmény elveinek fenntartásáért harcol, ezért a paktum összes aláírójának támogatniuk kell. Természetesen csak azokról van szó, akik nem felejtették el vállalt kötelezettségeiket. Az Egyesült Államok felelőssége nagyobb, mint a többi hatalom, mert ők hívták össze a washingtoni értekezletet és a kilencetalmi konferencia végrehajtó eszközei voltak. Csang-Kaj-Sek kijelentette, hogy meg van lépve a hatalmak magatartásán, amelyek tényleg nézik egy olyan szerződés lábbal tiprását, amit aláírtak.

lem sem hozott tökéletes japán győzelmet. A Patotingfu felé menelő négy hadosztály folytatja a rendszeres visszavonulást előre elkészített állásaiba. A Paris Soir hadszíntéri tudósítója a két ellentétes hírrel kapcsolatban megjegyzi, hogy a pekingi közlés igaz, mert Terrouchi főbörnöknek sikerült a Hopei hadsereget tökéletesen akcióképtelenné tenni. Ugyanakkor a várható fogolyszámot mintegy 70.000 emberre becsüli.

Ötven japán repülőgép tegnap ismét Nankingot akarta bombázni, de a felszállott kínai vadászpilóták visszavonulásra kényszerítették.

Kolostorokat és lóházakat bombázták a japánok

Sanghaji jelentés szerint a japánok az utóbbi időben északkeleti helységeket, főleg pedig Kiangyin ellen intézik támadásaikat. A japánok szétrombolták a kínaiak légielhárító ütegeit, súlyosan megrongáltak egy kínai hadihajót. Bombák estek a jezsuita szerzetesek rendházára és a Hopei tartománybeli női kórházra is. A japánok előnyomulását Sanghaj körül azonban erős idő késlelteti, de megnehezíti a kínaiak ellenállása különösen Csapejnel és Liuhonál. A japánok erősítéseket várnak.

A Reuter jelentése szerint a japán csapatok állítólag tegnap este elfoglalták Paotingfu helységeit.

A japán haderők sanghaji főparancsnoksága közli, hogy a poushani japán csapatok sorai-

ban 500 kolera-megbetegedést észleltek. Ezek közül 200 halálos volt. A járvány csökkenőben van.

„Japán kizárta magát a civilizált népek sorából”

A Havas jelenti Londonból, hogy a japánok által Kanton ellen tegnap végrehajtott újabb légitámadás ismét a felháborodás hullámát váltotta ki az angol sajtóban és közvéleményben. Majdnem az összes lapok azt követelik, hogy a nagyhatalmak közösen tiltakozzanak Tokióban.

A News Chronicle gyászkeretbe helyezett cikkében azt követeli az angol közvéleménytől, kényszerítse kormányát közbe lépésre.

Az angol nép határozott kezdeményezése — írja a lap — még megakadályozhatja abban a gyilkosokat, hogy eljussanak a mi kapuin-
kig.

Ugyancsak a Havas jelenti Newyorkból, hogy az Egyesült Államokban éppen olyan nagy a felháborodás a japán légitámadások miatt, mint Angliában. A Newyork Times elítéli „Japán ostoba és brutális politikáját”. A Herald Tribune, miután támadja az Egyesült Államok által 1903 óta Japánnal szemben tanúsított engedelmességét, a japán légitámadásokról így ír: „Olyan piszkos dologgal állunk szemben, amely kizárja Japán minden olyirányú törekvését, hogy a civilizált nemzetek közé soroltassa magát”.

A kínaiak ellenállása különben kimeríthetetlen

és a japán blokádnak nem lesz semmi befolyása — tette hozzá a kijelentéséhez a marsall.

Kínai repülők sikeres támadása Sanghajnál

Csang-Kaj-Sek marsall magabizó kijelentéseit az utóbbi 24 óra harcéri eseményei is alátámasztják némileg. Nankingi jelentés szerint ugyanis kínai repülőgépek, számszerint mintegy 80 három motoros nehéz bombavető és 40 valaszgép gyilkos erejű bombázópont zúdított a Jangtsepui munició- és élelmiszer-raktárakra, továbbá a sanghaji japán hadállásokra és a kikötőben horgonyzó japán hajókra. A támadás igen hatásos volt. Több raktárépület a levegőbe repült és kigyulladt és két japán torpedóuzó is elsüllyedt, továbbá három pedig teljesen harc képtelen lett. A támadás alkalmával az idegen negyedeik is sokat szenvedtek, mert a bombázásnak idegen állampolgárok is áldozatul estek. Meghalt három angol, egy amerikai és öt francia polgár. A francia területen elpusztult azonkívül huszonkét ott menedéket kerestt kínai lakos is.

A legsúlyosabb veszteségei voltak a japán területeknek,

amelyen a japán konzulátus palotáját is több lelétálat érte. A Daily Telegraph munkatársának jelentése szerint ez a Sanghaj ellen lefolytatott kínai akció igazolta, hogy kellő technikai felszerelés mellett hatásképesse-
ben a kínai léghaderő sem maradna el a japán mögött, mert emberanyaga kitünő és harc kézsége bámulatos. A támadást az idő-
közben felszállott japán vadászgépek sem tudták elfojtani és hába ontották a srappel-
zapot a japán hadihajók ágyui is a támadók felé.

A kínaiak tartják Sanghajnál a második védelmi vonalat

Sanghaji jelentés szerint az ellenségeskedések megkezdése óta a várost félmillió ember hagyta el.

Újabb jelentés szerint a kínai csapatok 10 kilométert haladtak előre a sanghaji—daicini országraton és visszavették Hongciace városát. A japán csapatoknak sehohsem sikerült a kínaiak második védelmi vonalát áttörniök. A közép kínai kormány egyidejű jelentése szerint a Csaocsao környékén lefolyt küzd-

A Szovjet százmilliók hitelt nyitott Kínának

A japán sajtó Tiencsinből szerzett híradása szerint a szovjetkormány 100 millió rubeles hitelt nyitott a nankingi kormány számára hadianyag, repülőgépek és tankok vásárlása céljából. A szállítmányokat pilóták és orosz szakértők, sőt egy magasrangú orosz tiszt fogják kísérni. Utóbbi mint katonai kiképző és tanácsadó működne Nankingban. A Komin-tern egyik tagjával képviseltné magát a nankingi kormány külpolitikai tanácsában.

A japánok öntönek a bombázások eredményeinek

A japán bombázások által keltett izgalommal kapcsolatban a japán flottaparancsnokság egyik megbízottja ezeket jelentette ki: Azon külföldiek, akik felháborodnak, amiért számos polgári egyén vesztette életét Nanking bombázása során, nem veszik tekintetbe, hogy a japánok figyelmeztették őket. A japánoknak joguk van örvendeni a bombázások eredményeinek, amelyek célja minél gyorsabban véget vetni a hadműveletnek.

A Reuter jelenti, hogy Nagy-Britannia kormánya annak lehetőségével foglalkozik, hogy tiltakozni fog Tokióban a kantoni polgári lakosság bombázása ellen.

Hankou bombázása

Újabb sanghaji jelentés szerint hat gépből álló japán repülőraj bombázta 16.50 órakor Hankout. A gépek 9 bombát dobtak le. A bombázás halálos áldozatainak száma eléri a 100-at, a sebesülteké a 200-at. Legnagyobb részük polgárember.

Egyidejűleg jelentik Sanghaiból, hogy Kanton felett ma egyetlen japán repülő jelent meg és négy bombát dobott a város keleti negyedére. A lövedékek nem okoztak nagy károkat.

Másrészt a hatóságok letartóztattak több kínait, akik Japán javára kémkedtek. Egyeseket közülük azzal vádolnak, hogy a földön kijelölték azokat a pontokat, amiket a japán repülők tegnap célbavettek és el is talál-
tak.

Hangseuból jelentik, hogy ádáz harcok

fojlytak le a város közelében. Különösen az állomás épületét bombázták a japánok. A kínai csapatok azonban tartják állásaikat.

A japánok bevették Paotingfut

A japán hadvezetőség jelenti Pekingből, hogy a japán csapatok meghódították Paotingfu várost, Hopej tartomány székhelyét. A japánok kezében vannak a város északi, déli és nyugati kapui.

A sanghaji japán tengerészeti hatóságok felhívták az idegen hajók figyelmét azon akákra, amiket a Jangcese folyam torkolatánál helyeztek el a kínaiak. A Negasa Kimaru teherhajó parancsnoka jelentést tett, hogy a Jangcese torkolatánál uszoáknát látott.

Sanghajnál erősítéseket kaptak a japánok

Mint Sanghajból jelentik, a kínai katonai szakértők 40.000-re becsülik a japánok által Sanghajnál kapott erősítéseket. A japán hadvezetőség erre vonatkozólag ezeket közölte: „Még nagyobb erősítéseket is fogunk hozni. Lehetséges, hogy a sanghaji front lesz a kínai hadműveletek gócpontja. A esős idő megakadályozta a japán csapatmozdulatokat, amelyek csak keveset tudta előnyomulni az elmúlt héten. Valahányszor a japánok elfoglaltak egy kínai állást, amögött újabb erősen védett pozícióval találták szembe magukat. A kínai gyalogság sűrű drótsövényeket vont a folyó partján, ami lecsökkentette a motorizált egységek mozgási lehetőségét. A japánok mindaddig nem folytattak komolyan a tüzéséghez. Egyébként a tüzérségi lövedékek nem okoztak nagy károkat, mert sáros tá-
lajra esnek”.

Sanghaj, szeptember 24. Miután a japán és a kínai csapatok egyaránt nagy erősítéseket kaptak, a sanghaji fronton újból teljes erővel megindultak a hadműveletek. A támadások és ellentámadások szüntelenül folynak, különösen a Lotien körzetben. Hír szerint ezer katona esett el mindkét oldalon.

Tokió, szeptember 24. A japán csapatok ma este hét órakor elfoglalták a Tiencsin—Pukeu vasútvonalon fekvő Csangesu helységeit.

VILAG TUKRE

Balti drótsövény

A 20. század a világnézetek százada és a 20. század harcai a világnézetek harcai. A spanyol polgárháboruban a két ellenfél mögött a kibicek két ellentétes pártra szakadt serege sorakozik és — világnézeti alapon — állandóan beleszóli a játékba. A távol Keleten fellobbant konfliktushoz a világnézet szent tanusitanak majd passziv vagy aktiv magatartást a kivüálló hatalmak.

A világnézetek harcában legujjabban mint antitézist a Németország és Szovjet-Oroszország által képviselt eszméket állítják szembe egymással. Ugyilátszik azonban, hogy már az 1918-i békeszerződések szerzői is számoltak azzal a lehetőséggel, hogy Vilmos császár és Miklós cár örökösai előbb-utóbb hajbakapnak s éppen emiatt ajánlatos lenne őket valamilyen módon elkülöníteni egymástól.

Igen valószínű, hogy ez a gondolat motozkált azoknak az agyában, akik 1918-ban életre hívták a három Balti-államot: Litvániát, Lettországot és Észtországot, valamint Lengyelországot, Kelet-Európa nagyhatalmát. Ez a négy ország lenne hivatott körülzárnai a bolsevista szigetet. — Finnországot ebben az esetben északi államnak számítjuk — hogy elzárja Európa többi részétől, de egyuttal arra is szolgálja, hogy drótsövényt alkosson Németország és Szovjet-Oroszország között. Ha valóban ez az eszme vezette az antant államférfiain 1918-ban, — különösen Cle-menceaut — akkor dicsősrűjk előrelátásukat, mert képzeljük csak el, milyen könnyen lángolna fel egy új világháboru, ha ma Hitler hazája és Sztalin országa között nem volna ott a „Balti-drótsövény”.

Igen ám, csakhogy ez a drótsövény is émi kezdte a maga saját nemzeti életét. 1918 óta, az ék megszünt akaratkülküli eszköz lenni és ma már az a helyzet, hogy a két egymásnak rohanni akaró világnézetet elválasztó kordon is szint vall és részt kér a harcban!

Vizsgáljuk meg röviden, mi történnék a drótsövényekkel — a Balti-államokkal és Lengyelországgal — ha a két ellenséges világnézetet valló ország népei egy szép napon valóban egymásnak rohanának.

Litvánia, Lengyelország, Lettország, Kelet-Poroszország és a Balti-tenger közé ékelte köztársaság két és félmillió lakossal. Szovjet-Oroszországgal nincs közös határa, mégis orosz-német háboru esetén ő lenne az első hősi halott. Litvánia a drótsövény leggyengébb pontja. A litván hadsereg számba se jöhet az országot körülölelő szuronytengerben. Litvánia a Kelet-Poroszországot és Moszkvát összekötő legrövidebb út mentén fekszik: egy háboru tehát a picike köztársaság halálát, a béke annak életét jelenti. Orosz-német háboru esetén Litvánia azt a szerepet töltönte, mint Belgium 1914-ben. Ne is csodálkozunk tehát, ha a litván kormánytól semlegeséget hangoztató nyilatkozatokat hallunk. Igaz ugyan, hogy egyik háborus fél sem tartana tiszteletben a litván semlegeséget.

Litvániának a két világnézetben, vagy jobban mondva a két országhoz való viszonyát úgy jellemezzük legjobban, ha azt mondjuk, hogy az egyikről fél, a másiktól már megijedt. Megijedt Németországtól és Hitler fenyegetéseitől. 1934—35-ben, a Memel-kérdésben előállt német-litván konfliktusban ijedt meg annyira, hogy még a mai napig sem tudott magához térni. Azóta állandó rettegésben él, esetleges német támadással számolva, s azóta mindenkinek nyakába varrja magát, akiről kiténik, hogy németellenes.

Ezen az alkalmon kapva-kapott a szovjet és még a Memel-konfliktus idején sietett kijelenteni, hogy nem nézne közömbösen német támadást Litvánia ellen.

Ebből a nehéz dilemmából Litvánia csak egy módon tudna kilábolni: ha közeledik Lengyelországhoz. Lengyelországgal azonban a lehető legrosszabb viszonyban él, azzal minden háborunál is kegyetlenebb harcban áll hossz-szu évek óta. Lett- és Észtországgal nem él ugyan haragban, de túl szívélyes barátságban sem, a Balti-államok időről-időre összehívott tanácskozásain hangoztatott közös célkitüzése ellenére. A lett kormány is, az eszt kormány is nagyra becsüli Lengyelország barátságát s azt Litvánia kedvéért nem lenne hajlandó elveszteni.

Letto-szág. Litvánia, Szovjet-Oroszország, Észtország és a Balti tenger közé szorítva él kétmillió lélek. Lengyelország karja mintegy támogatón felnyúl hozzá és rövidke kis közös határvonalon alátámasztja. Lettország híres vitéz katonáiról. A lett ezredek voltak a cári hadsereg büszkesége. De nem tudott ellentállni a bolsevik invázióknak és csak lengyel segítséggel tudta előzni a kommunizmust 1920-ban. Ettől az időtől kezdve szoros barátság fűzi Lengyelországhoz.

Németországgal nincsen közös határa, mégis német oldalról érke az első lökés tengeri és légi támadás alakjában. Az ország déli része harci tevékenységek színhelye lenne. Az orosz csapatok behatolnának, hogy minél hamarabb átvonulhassanak Litvánián Kelet-Porszország irányában.

Sem a németekkel, sem a bolsevistákkal nem rokonszenvez. A cári uralom rossz emlékei és a szovjetrendszer hatása elegendő arra, hogy Lettországot tartózkodó magatartása bírja keleti szomszédjával szemben. A jelenleg uralmon levő lett kormány különben is az erősebb konzervatív irány híve és csirájában fojt el minden olyan megmozdulást, amely az orosz kommunizmust malmára hajtáná a vizet. De a lettek idegenkednek Németországtól is, aminek a német kezében levő lett nagybirtokok tömeges kisajátításával adták bizonyítékát. Már most: ha a németek győzének, félt, hogy nem hagyják el többé Lettország területét, amelyre a földes német bárók még mindig sóvárogva tekintenek. Orosz győzelem esetén elkerülhetetlen lenne a bolsevista rendszer bevezetése.

Esztó-szág. A Balti államok között legkisebb az egymilliókétszáz ezer lakost számláló Észtország. A német-orosz hadsziertől megjelölésen távol esne, mégis kitünő teret nyújtana a németeknek, hogy a Balti tenger felől Leningrad ellen támadást kísérjenek meg. A szovjet nagyon számít Észtország barátságára; ennek tulajdonítható, hogy az 1920-ban megkötött eszt-orosz békekötés azóta misem zavarta meg. Oroszországból Észtországon keresztül fontos közlekedési vonalak vezetnek, amelyek háború esetén nagy szolgáltatást tehetnek a szovjetnek.

Észtország politikai magatartása azonos Lettországgal: ellenszenve a szovjet iránt, rokonszenve hiánya Németországgal szemben. Az eszt lakosság nagy többsége — hasonlóan Lettország lakosságával — luteránus vallású, ami szintén hozzájárul a részben istentelen, részben ortodox vallású oroszoktól való idegenkedéshez. De ne feledjük el, hogy Észtországnak nemzeti függetlenségét harcát nemcsak a bolsevikok, hanem a németek ellen is kellett megvívnia és teljes függetlenségét csak akkor érte el, miután Wenden mellett 1919 júniusában az eszt csapatok legyőzték a híres német „vasdandárt”. A németek után Jüdenicz orosz cári tábornok „fehér” csapataival tett kísérletet, hogy elfoglalja az ifjú Észtországot, amelyet mindkét esetben lengyel seregek segítettek győzelemhez. Azóta néz Észtországot görbe szemmel úgy Németországra, mint Szovjet-Oroszországra s azóta tartja a barátságot Lengyelországgal.

Lengyelország. Szándékosan hagytuk utoljára a harmincegy millió lelket számláló kelet-európai nagyhatalmat. Lengyelország a két ellentétes világnézetet valló ország között s a Balti államok közvetlen szomszédságában oly földrajzi helyzetet foglal el, amely előre is predestinálja részben a vezető, részben a választott bíró szerepére. Nem túlzás tehát azt állítani, hogy Lengyelország kezében van a Balti tenger s ezzel a német-orosz helyzet kulcsa.

Lengyelország viszonya Németországhoz és Szovjet-Oroszországhoz annyira köztudomású, hogy szükségtelenné tartjuk ismétlésekbe bocsátkozni. De fontos az a megállapítás, hogy úgy a német kormány, mint a szovjet, éppen Lengyelországra való tekintettel, kell hogy meggondoljon minden lépést, ami nyílt konfliktushoz vezetne. Ha egyik is, másik is meg akarja szegni valamelyik Balti állam semlegességét, mégis csak türtóztatni magát, amint látná, hogy Lengyelország a kardjára üt.

A lengyel kormány, tudatában ennek a rendkívül fontos szerepének, még 1924-ben Varsóba invitálta Finnországot, Lettországot és Észtországot külügyminisztereit. A következő években is minden alkalmat megragadott, hogy a Balti államokkal szoros együttműködést teremtsen — Litvániáról az ismert okok miatt nincsen szó — és hogy döntő befolyását érvényre juttassa. Főleg Észtországgal fejlődött az együttműködés szívélyes barátságáig.

A modernül felszerelt, fegyverzettségéről híres lengyel hadsereg, a gépjárművel állományú lengyel hadiflotta az, ami a drót-sóvényben a villamos áram. Ha a németeket és oroszokat egymástól elválasztó Balti drót-sóvény itt-ott szakadna, Európa nyugodtan aludhat: a villamosáram megteszi hatását.

Európának szüksége van a Balti államok semlegességére és arra, hogy e semlegesség felett Lengyelország őrködjék.

Ghali pasa, Egyiptom külügyminisztere:

„Az arabok és a zsidók Abrahám ivadékaik...”

Mit válaszolt a Jewish Agency Egyiptom külügyminiszterének genfi beszédére?

Nahum Goldmann a népszövetségi tanács határozatának jelentőségéről

Genf, szeptember 24. Dr. Nahum Goldmann, a Jewish Agency genfi képviselője nyilatkozatot adott a sajtónak arról a határozatról, amelyet a Népszövetség tanácsa hozott Palesztina ügyében. Dr. Goldmann három szempontból méltatja a népszövetségi tanács által elfogadott határozati javaslat jelentőségét.

— A Népszövetség tanácsa — mondotta dr. Goldmann — elsősorban fenntartotta magának az állásfoglalást a felosztás kérdésében mindaddig, amíg a terv részletei nem válnak ismeretessé. Ez azt jelenti, hogy a tanács döntése nagymértékben a terv részleteitől, nem kismértékben a határokat megállapításától fog függni és mindaddig, amíg ezek a részletek nem ismeretesebbek, a tanács nem akar véleményt nyilvánítani a felosztási terv alapon-dolatról.

— Másodsorban zsidó szempontból megnyugtatónak és kielégítőnek tekinthető a határozatnak az a része, amely biztosítékot nyújt arról, hogy a mandátum minden változtatás nélkül érvényben marad mindaddig, amíg a Népszövetség tanácsa más határozatot nem hoz.

— Harmadsorban igen fontos momentum, hogy a tanács nyomtatékosan leszögezte azokat a biztosítékokat, amiket Edén adott a zsidó bevándorlásra vonatkozólag, ami azt jelenti, hogy a Népszövetség tanácsa elveti azokat a palliatív jellegű megoldásokat, amiket a királyi bizottság a felosztási terv megújítása esetén ajánl és amelyek tudvalegven a zsidó bevándorlás és földvásárlás korlátozását irányozzák elő. Már a Népszövetség mandátumbizottsága elvetette annak lehetőségét, hogy politikai szempontoktól vezérelt bevándorlási korlátozásokat léptessenek életbe. Ezt a felfogást most a Népszövetség tanácsa is hangsúlyozottan magáévá tette és miután a tanács határozatát Anglia képviselője is elfogadta, a mandátum hatalom is csatlakozott ahhoz.

Irak is hallatta szavát

Jeruzsálem, szeptember 24. A palesztinai arab sajtó családottan regisztrálja a Népszövetségnek Palesztina ügyében tanúsított magatartását. A „Falastin” kijelenti, hogy Edén genfi beszédei zsidóbarát jellegűek voltak és bizonyosságot szolgáltatottak arról, hogy Nagy-Britanniának fontosabb a zsidók, mint az arabok barátsága. Ha az angolok újabb bizottságot küldenek ki Palesztinába az ország felosztásáról való tárgyalások lefolytatására, úgy az arabok vonatkozni fognak erről a kérdéssel tárgyalni a bizottság tagjaival.

Az „Adifaa” című nacionalista arab lap élesen támadja Irak genfi delegációját, mert míg Egyiptom külügyminisztere felemelte szavát a Népszövetség közgyűlésének vitájában a Palesztina-kérdést illetően, addig az iraki küldöttség hallgatott az egész vita folyamán a palesztinai arabok ügyéről.

Talán ennek tudható be, hogy Irak genfi képviselője tegnap hallatta szavát a Palesztina-kérdésben. Mint ismeretes, a Népszövetség közgyűlése úgy határozott, hogy nem viszi a plénum elé a Palesztina-ügyet, hanem annak tárgyalását a hatos bizottsághoz utalja. A Népszövetség hatos bizottságának tegnapi ülésén szerepelt napirenden a palesztinai probléma. Irak delegátusa hosszabb beszédében fejtette ki álláspontját és kijelentette, hogy az arab világ helyteleníti Palesztina felosztását és a zsidó állam megteremtésének tervét. Az iraki delegátus beszédére Cramborne lord angol külügyi államtitkár válaszolt. Többek között kijelentette, hogy a felosztás kérdésében nem történt még semmilyen határozat és nincs még végleges felosztási terv. A Népszövetség csupán arra adott felhatalmazást az angol kormánynak, hogy tanulmányozza Palesztina újjászervezésének problémáját.

Mit mondott Ghali pasa?

A „Palkor” részletesen ismerteti azt a beszédet, amelyet Boutros Ghali pasa, Egyiptom külügyminisztere tartott a Népszövetség közgyűlésének általános vitája során a Palesztina-kérdésről. A beszédének a jellege és tendenciája távolról sem az, ahogyan a különböző sajtóírók szűkszavú távirati jelentései állították be.

Az egyiptomi külügyminiszter kijelentette, hogy a földrajzi közelség, valamint történelmi,

vallási és kulturális kapcsolatok folytán, továbbá az Angliával fenntartott baráti kapcsolatok következtében Egyiptom mely érdeklődést tanúsít Palesztina sorsa iránt. Emlékeztette Angliát azokra az állítólagos ígéretekre, amelyeket 1915-ben tett volna a brit kormány az araboknak. Nézete szerint a Balfour-deklaráció szövegéből arra lehet következtetni, hogy a zsidó nemzeti otthon második, míg az arab függetlenség első helyen kell hogy álljon. Lloyd Georgenak a királyi bizottság előtt tett vallomása odamagyarázható — mondotta az egyiptomi külügyminiszter —, hogy a zsidó állam megteremtése az arab többség hozzájárulásától teendő függővé.

A királyi bizottság által javasolt felosztási terv — folytatta Ghali pasa — ellentétben áll az arabok nemzeti jogaival és az angol kormány ígéreteivel. A felosztás nem alkalmas arra, hogy biztosítsa a békét Palesztinában és arra sem, hogy megoldáshoz vezesse a zsidókérdést. Ehelyett két kis államot fognak teremteni, amelyek közül egyik sem fogja tudni fenntartani önmagát. Egyiptom népe mely részvétet érez a zsidó nép szenvedéséért és az egyiptomi zsidók teljes egyenjogúságot élveznek, de ennek ellenére is állást kell foglalnia az ellen, hogy arab földeket sajátítsanak ki a zsidók javára. Azt javasolja, hogy Anglia kössön Palesztinával olyan szerződést, amely biztosítja a teljes polgári jogokat a jelenlegi zsidó lakosság számára és szabályozott, módszeres és észszerű méretekben mozgó zsidó bevándorlás szabványait szögezi le. Végül a közbiztonság, a rend és a nyugalom megővására hívta fel az egyiptomi külügyminiszter az arabokat és a

zsidókat. Az erőszakosságok megszűnése — mondotta — mindkét nép politikai érettségének bizonyosságai fog szolgálni. A zsidók és az arabok Abrahám ivadékaik, akik évszázadokon át békében éltek egymás mellett.

A Jewish Agency válasza

A Jewish Agency genfi kirendeltsége komolyan válaszolt az egyiptomi külügyminiszter beszédére. A Jewish Agency nyilatkozata megállapítja, hogy az egyiptomi külügyminiszter olyan utalást tett az ugynevezett McMahon-ígéretekre, amely nem felel meg a valóságnak. Hivatkozva az angol kormány, valamint Sir H. McMahon világos és félreérthetetlen nyilatkozataira, a kommunike megállapítja, hogy Palesztináról nem volt szó az 1915. évi ígéretekben és tagadása veszi, hogy Lloyd Georgenak a királyi bizottság előtt tett vallomása úgy értelmezendő, ahogy azt az egyiptomi külügyminiszter tette. Ellenkezőleg, a volt miniszterelnök vallomása azt jelenti, hogy a zsidó többség megteremtése nem függhet az arab lakosság hozzájárulásától. A Jewish Agency — folytatja a nyilatkozat — elégtétellel és elismeréssel veszi tudomásul Ghali pasa részvétét a zsidó nép szenvedésével iránt és felhívását az arab-zsidó barátságra, hozzáfűzi azonban, hogy ennek a barátságnak az előfeltétele a zsidó bevándorlás és az ország befogadóképessége alapján. Ghali pasának az arab jogokról szóló felhívásával szemben a Jewish Agency a magasabb jog és igazságosság tekintetbevételét kéri, hivatkozva a mandátumbizottság elvi állásfoglalására, mely szerint a zsidó nemzeti otthon megteremtése „a magasabb igazságosság intézkedése”.

2095 millió ember él a világon Öregszik a világ népessége

Genf, szeptember 24. Érdekes számadat tartalmaz a Népszövetség most megjelent 1936—37. évi statisztikai évkönyve. Az évkönyv megállapítja, hogy a földlakosságának száma mintegy 2095 millió ember. Ez a számadat azonban részben csupán becslésen alapul. Vonatkozik az elsősorban Kinára, amelynek egyes adatok szerint 350 millió, más adatok szerint 500 millió lakosa van. Abesszinia, Spanyolország, Perzsia és Bolívia népességének sem lehet pontosan megállapítani a számát. A világnak csaknem valamennyi országában növekedik a népesség, még pedig nem annyira a születések szaporulata, mint inkább a halálozás csökkenése révén. Egész sor országban mindeddig példátlan ütemben csökken a halálozás, úgyhogy a lakosság számának növekedése halad a lakosság előregedésével. Ez elsősorban azokra az országokra áll, ahol a tisztálkodás és álta-

lában az egészséges életmód elterjedésével sikerült csökkenteni a halálozást.

Az évkönyv összefoglaló adatokat közöl a nyersanyagtermelés növekedéséről. 1936-ban a nyersanyagtermelés már felülmuta az 1929-iki színvonalat. A legnagyobb az aranykitermelés növekedése. Egy évtized alatt mintegy kétszeresére emelkedett a világ aranytermelése. A gazdasági helyzet javulásáról tanuskodik az az adat, hogy a múlt év óta 16 százalékkal növekedett a gazdasági életben foglalkoztatott egyének száma, vagyis ugyanannyival csökkent a munkanélküliség. Az évkönyv adatai érdekesen világítják meg a légiközlekedés rohamos fejlődését. Egy év alatt több, mint hetvenöt százalékkal emelkedett a közlekedési repülőgépek által megtett utvonali hosszúsága és a járatok száma megháromszorozódott. A hajózási forgalom emelkedésben van.

„Európa” rendezés miniszteri engedély alapján

Okt. 14—20

Utlevel nélkül 7 napra,

sportkülönvonattal Budapestre, Bécsbe, Prágába

Részvételi díj a közös utlevél és vízum költségeivel együtt

Cluj—Budapest—Cluj lei 1450

Jelentkezés az Uj Kelet kiadóhivatalában, vidéken a fiókszerkesztőségeknel.

Kérjen részletes prospektust!

GILLETTE KEK PENG HOSSZVÁGÁS

Keleményebb élő
Élesebb élő
Ellenállóbb élő
Tartósabb élő
Jobban borotvált!

Hogy-hogy? Nem ösmerik? Komolyan nem ösmerik? engedjék meg, hogy bemutakoztassam önöknek a nagy-
— **Reb Smil Hersk Weizsák-ért Nagysomoktról.**

És tegyünk rögtön hozzá: letén a legnagyobb szakteknél. Reb Smil Hersknek van ebben az újságban állandó máchájke ügyeknek. Konzgyeli a szimpotmákat és a utasításokat ad és vigasztal kliniká ez, mint — lehavó Imrre a Színházi Életben. Kliniká.

Mondja meg szelid olvasó akar megtudni?

Ön ugyebár haragszik a s akarja bizonyítani, hogy a telime erősen kifogáolható, lólyan azt mondta, hogy laktakter diót evett „hájszane”.

Vagy a rabbi-val van baja? Öreg meghalt, fiugyermek maradt utána, a veje meg ne biszékre (egyébként is csirizett be magának) s ön most vajjon a „ch-zuke”, a szerző a rabbi vejenek a vejére, va Talán más baj van? Az el alacsony, törpe emberke és hogy a Sulchan Aruch paragra egy ilyen Híve'yk Matyi-külse lialhat-e rabbiszékét?

Azt írja, hogy a „minjenc” tak össze és azt szeretné t szefárd kisebbség ráerőszele ga ritusát („vjácsmách pirké ütt...) az áskénáz-többségtől.

Elöttem beszélhet kérem! tan megmondhatja, mi rabok szakai álmát? Megigérté, ho nál rá fog szavazni, kez „tkiesz-káf”-ot, de a válasz szavazott rá s most azt szer oldják a tkiesz-káf köteleke minden körülmények között világi osztályrésze... A re hogy megismételjük az esküt holott az első is érvényes, hecc kedvéért, tekintve, hog pe k'ásim"-t a szomszéd vá ellenfele celebráta... A ra bész-din elé járulni és én hogy valamelyik külföldi ra contumaciam” mondjon fele itéletet...

Még csak azt közölje ve só, hogyan akarja: hány érv dolgozással, „risajnim”-ból, nim”-ból idézve, a kassziku új, modern kodifikátorok sz pilpullal, vagy anélkül, tess miképpen óhajtja, hogyan pa lunk rendszeren ki lesz szolgál Hej, hej...

Zsidók

diplom. külügy.

egéről

gok megszűnése — politikai érettségigálmi. A zsidók és ékai, akik évszázagymás mellett, ish Agency válaszol kikendeltsége kom- egyiptomi külügy. wish Agency nyilat- az egyiptomi kül- tett az ugyneve- amely nem felel rozva az angol kor- McMahon világos és aaira, a kommunike- tinaról nem volt szo- és tagadáshba veszi, a királyi bizottság értelmezendő, ahogy miniszter tette. El- zterelnök vallomása többség megte'em- lakosság hozzájár- — folytatja a nyi- s elismeréssel veszi szvétét a zsidó nép- vását az arab-zsidó- aban, hogy ennek a- te a zsidó bevándor- képeessége alapján- gokról szóló felhívá- Agency a magasabb- kintetbevételezt kéri- bizottság elvi állás- a zsidó nemzeti ott- gasabb igazságosság

Világon

zmód elterjedésével- aldozást. aló adatokat közöl- növekedéséről. 1936- és már felülmuta- A legnagyobb az- edése. Egy évtized- ére emelkedett a vi- gazdasági helyzet- az az adat, hogy- lékkel növekedett a- alkotottatott egyének- nyival csökkent a- könyv adatai érde- légiközlekedés ro- év alatt több, mint- elkedett a közleke- megtett utvonal- száma meghárom- forgalom emelke-

alapján

kül

ttal

gába

1450

segeknel.

tes prospektust!

**GILLETTE
KEK PENGE
HOSSZVÁGÁSSAL**

Keményebb élű
élesebb élű
ellenállóbb élű
tartósabb élű
jobb borotvál!

Egy zsidó ujságíró noteszéből

A machlajke-ügyek

nagymestere

Hogy-hogy? Nem ösmerik ezt az urat? Komolyan nem ösmerik? Hát akkor engedjék meg, hogy bemutassam.

— *Reb Smil Hers Weisz machlajke-szak-értő Nagysomlaktól.*

És tegyük rögtön hozzá: öt ország területén a legnagyobb szaktelminél.

Reb Smil Hersnek van egy ujságja és ebben az ujságban állandó rovatot szentel machlajke ügyeknek. Konzultál és megfigyeli a szimptomákat és diagnosztikál és utasításokat ad és vigasztal. Amolyan lelki klinika ez, mint — lehavdil — a Farkas Imréné a Színházi Eletben. *Machlajke lelki klinika.*

Mondja meg szelid olvasó, mi a baja, mit akar megtudni?

Őn ugyebár haragszik a sakternéra s be akarja bizonyítani, hogy a sakter istenfélme erősen kifogóolható, mert a szolgálólány azt mondta, hogy látta, miszerint a sakter diót evett „*hajsáne rabe*“ előtt?

Vagy a rabbival van baja? Mert hát az öreg meghalt, fiugyermek ugyebár nem maradt utána, a veje meg nem méltó a rab- biszékre (egyébként is csirizgyárat rendezett be magának) s ön most arra kíváncsi, vajjon a „*ch'zuke*“, a szerzett jog átszáll-e a rabbi vejének a vejére, vagy nem?

Talán más baj van? Az ellenpárt jeöltje alacsony, törpe emberke és tudni akarja, hogy a Sulchan Aruch paragrafusai szerint egy ilyen Hívelek Matyi-külséjü ember vál- lalhat-e rabbiszéket?

Azt írja, hogy a „*minjen*“ miatt koccan- tak össze és azt szeretné tudni, vajjon a szefárd kisebbség ráerőszakolhatja-e a ma- ga ritusát („*v'jámach pirkuné*“ val egy- ütt...) az áskénáz-többségre, vagy sem?

Elöttem beszélhet kérem egész nyugod- tan megmondhatja, mi rabolja el az ön éj- szakai álmát? Megígérte, hogy a választás- nál rá fog szavazni, kezét is adott rá, „*kiesz-káf*“-ot, de a választásnál mégsem szavazott rá s most azt szeretné, hogy fel- oldják a tkiesz-káf köteléke alól, mert ön minden körülmények között reflektál a tul- világi osztályrészre... A rabbi azt akarja hogy megismételjék az esküvívi szertartást, holott az első is érvényes, de teszi ezt a hecc kedvéért, tekintve, hogy az első „*chi- de k'edisin*“-t a szomszéd városban trónoló ellenfele celebráta... A rabbi nem akar besz-din elé járulni és ön azt szeretné, hogy valamelyik külföldi rabbinátus „in contumaciam“ mondjon felette marasztaló ítéletet...

Még csak azt közölje velem szelid oiva- só, hogyan akarja: hány érvel, milyen ki- dolgozással, „*risajnim*“-ból, vagy „*achraj- nim*“-ból idézve, a klasszikusok, vagy az új, modern kodifikátorok szája szerint, pilpullal, vagy anélkül, tessék csak szólni miképpen óhajtja, hogyan parancsolja, ná- lunk rendezes ki lesz szolgálva.

Hej, hej...

Fel akarják emelni a holland hadsereg létszámát

Hága, szeptember 24. A kormány tör- vényjavaslatot terjesztett a parlament elé, mely a katonai szolgálatra vonatkozó tör- vény módosítását kéri. A bevonulók számát az eddigi évi 19.500-ról 32 ezerre akarják emeltetni. Egyidejűleg a gyalogság szol- gálati idejét 5 és fél hónapról 6 hónapra akarják emeltetni.

Önök biztosíték kell a tisztaságra nézve!

A NIVEA-fogpaszta a fogakat fénylően fehérén tartja, csiraölelően hat, tökéletesen tiszta és kel- lemes ízű. A gyermek reggel és este megegy- szer olyan szívesen ta- karítja fogait Nivea- fogpasztával. Észölyan olcsó!

Egy nagy tubus csak 24.- lei

keresztbe teszi két mutatóujját, a jobb mutatóujját végighuzza a másikon, ahogy a sakterkést szokás és utánozza a csirke hörgését. Körülbelül így:

— chrrrr... Ez az egész. Ekörül forog minden. Zsi- dóság, hitközség, hatalom. Az egész min- denség.

Reb Smil Hers nevet. Huncutkásan, sze- meit hunyoritva. Mint, aki rájött a nagy titokra.

Három esztendeje csend van a hitközségi

berkekben. Reb Smil Hers most a mult ba- bérjain és egy fényesebb jövő reményeiben él. Ő most a békeévek katonatisztje. Titok- ban, mint minden nagy stratégia bonyodal- makat remél. És konfliktusokat és diplo- máciai következményeket.

Egy újabb Szatmárt remél és egy újabb Nagykárolyt.

Talán nincs joga rá?

Tessék mondani, hát már remélni sem szabad...?

Schön Dezső

Draganu polgármester és Onisifor Ghibu professzor rágalmazási pere a legfőbb semmitőszék előtt

A polgármester súlyos vádjai Ghibu ellen

Bucuresti, szeptember 24. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári egyetem bölcsészeti karának hét professzora között súlyos konfliktus robbant ki, amely annakidején országszerte nagy feltűnést keltett, miután az ügyben szereplők az ország politikai és közéletének jólismert figurái. Az egyik Dragan, a fakultás dékánja és Kolozsvár köztisztviselőiben álló polgármestere, a másik Onisifor Ghibu professzor, aki a magyar ki- sebbség elleni tevékenységével tette orszá- gosan ismertté nevét.

Egy éles szóváltás után Draganu polgár- mester perbe fogta Ghibu professzort, rá- mutatva arra, hogy Ghibu más rendelté- test adott különböző, az állam által reábi-

zolt alapoknak és hogy jogtalanul használ- ja a bölcsészeti kar különböző javait.

Dragan polgármester keresetere Oni- sifor Ghibu rágalmazási perrel választott, amelyben különböző vádakat hangoztat a fedhetetlen előéletű polgármesterrel szem- ben. Onisifor Ghibu most beadványt nyuj- tott be a legfőbb semmitőszékhez, amely- ben hivatkozva arra, hogy a közte és Dra- ganu professzor közötti per a város társa- dalmának széles rétegeit foglalkoztatja és ez kihat a perben itélkező bírák tárgyi- lagosságára, kéri a pernek egy másik bír- sághoz való áttételét.

A legfőbb semmitőszék rövidesen dönt Ghibu professzor kérése fölött.

Egy pénzügyi főtisztviselő vegzaturái kergették halálba Katz buzai nagykereskedőt

Az öngyilkos vizsgálat megindítását kérte az ügyészséghez intézett levelében

Bucuresti, szeptember 24. (Az Uj Kelet tud.) Néhány nappal ezelőtt beszámoltunk Katz Adolf buzai posztónagykereskedő megdöbbenő tragédiájáról. A szerencse- len kereskedő, aki a Bohusi gyárak leraka- tának vezetője volt, üzletének raktárhelyi- ségében felakasztotta magát és mire ész- revették, már halott volt. Öngyilkossága általános megdöbbenést keltett, mert tető- től talpig becsületes kereskedőnek ismerték. Az első pillanatban felmerült a gyanu, hogy Katz Adolfot a pénzügyi hatóságok vegzaturái kergették a halálba.

Ezt a gyanut megerősíti az a most nyil- vánosságra kerülő levél, amelyet Katz Adolf a buzai főügyészhez intézett. Ebben a tragikus sorsu kereskedő elmondja, hogy kénytelen a halálba menekülni a buzai pénzügyigazgatóság egyik főtisztviselője- nek üldözése elől. Rámutat arra, hogy tel- jesen indokolatlan módon az egész megyé- ben ő fizette a legnagyobb adót, illetőleg őt adózták meg a legnagyobb jövedelem után. Évi 800 ezer lej jövedelmet állapítot-

tak meg számára adóalapul. Ennek ellené- re is a végsőig igyekezett kötelezettségé- nek eleget tenni és indokolatlanul magas megadóztatásából reáharamló fizetési kö- telezettségeknek is eleget tett. Az újabb vegzaturákat azonban már nem bírta ide- gekkel és attól tartott, hogy az egyre su- lyosbodó indokolatlan adóterhek teljes anyagi összeroppanását fogják előidézni.

Manelusen melléklettel

„BNÉ ASER“

„בני אשר“

Zsidó szertartási rituális szabályok kézikönyve, Sulchan Aruch kivonata magyar fordításban minden zsidó háznál nélkülözhetetlen. 30 lej bé- lyeg beküldése ellenében portómen- tesen kapható Rosenzweig Auton könyvkereskedésében OLUV.

Tekintélyes ortodox és neolog rabbik elismeréssel nyilatkoznak e könyvről!

SPORT

Vasárnap Román Kupa-mérkőzéseket is játszanak

Cluj, szeptember 24. (Az Uj Kelet tud.) A vasárnapra kitűzött nemzetibajnoki mérkőzéseken kívül a programon Román Kupa mérkőzések is szerepelnek. A vasárnapi Román Kupa mérkőzések programja és a játéktevésők névsora a következő:

- Szatmáron Barkochba—Osana, vezetői Be-nea Cornel.
- Márosújváron Solvay—Patria, Mesarosiu.
- Marosvásárhelyen Monopol—Sodronyipar, Salvan Virgil.
- Beszterceon Ceramica—KAC, Nilca.
- Mezőán TMTÉ—Ariesul, Beldeanu főhadnagy.
- Kolozsváron UEC—KMSC, Rác.
- Medgyesen Geamul—Aquila, Mocian.
- Nagyszebenben CSMS—Amator, Cosoveanu.
- Bádon Mica—CS Salonta, Petrik.
- Loneán CS Lonea—Metalsport, Krausz.
- Ferdinándon Metalsport—Banatul, Lintia.
- Temesváron Galvani—Csendörök, Alexandrescu.
- Lugoson RMTE—LMTE, Keller.
- Sensiszentgyörgyön Klinger—Venus Cămpina, Belindu.

Bécsben tegnapelőtt és tegnap is bajnoki mérkőzéseket játszottak. Előző napon: FAC—Admira 3:0. Nagy meglepetés a bajnocsapat veresége. Tegnap: WSC—FC Wien 4:2 (2:0), Rapid—Vienna 2:0 (1:0).

A magyar labdarugó bajnokságban vasárnap a következő mérkőzéseket játszották: Hungária—ETO, Nemzeti—Budai, Elektromos—Ferenváros, Phöbus—Törökös, Budafok—Bocskai, Kispest—Sziurketaxi, Szeged—Ujpest.

Románia teniszbajnoki versenye során a férfipáros bajnokságot a Schmidt—Caralulis pár nyerte a Réti—Hamburger párral szemben.

Platzer — színész. Bécsből jelentik: Platzer, az osztrák válogatott labdarugócsapat világhírű kapuvédője sikerrel tette le a színészvizsgát és legközelebb Anzengruber: Negyedik parancsolat című színművében játszani is fog.

Skócia válogatott csapata nagy meglepetésre 1:0 (0:0) arányban Londonban legyőzte Anglia válogatott labdarugócsapatát.

Helen Stephens, ismert amerikai sprinternő demondott amatőr minőségéről és sportoktató filmeket fog készíteni.

Katonatisztek nem vezethetnek nyilvános labdarugómérkőzést. A Gazeta Sporturilor értesülése szerint a vezérkar átiratot intézett a labdarugószövetség bíróságához. Ebben közli, hogy aktív tisztek a jövőben nem vezethetnek nyilvános labdarugómérkőzéseket.

Newyorkban a Polo-Groundban ma éjjel négy ökölvívó világbajnokság dönt el. A francia Marcel Thill a 10-ik menetben feladta mérkőzését Fred Apostolinak, Walter Barney Riss pontozásos győzelmet aratott Philip Garcia felett, Lou Ambers ugyancsak pontozással győzött Pedro Montanez ellen. (A negyedik mérkőzés eredményét a távirat nem közli. Szerk.)

Tőzsde

A külföldi devizák hivatalos eladási árfolyamai a Banca Nationalánál: egyiptomi font 707, holland forint 77, drachma 1.10, dinár 3.05, Reichsmark 38.50, belga 23.46, pengő 27.50, finn márka 3.05, dán korona 31, török font 85, angol font 689, peseta 19, olasz lira 7, dollár 140, norvég korona 35, francia frank 4.83, cseh korona 4.86, léva 1.30, svéd korona 35.54, palesztinai font 690, zloti 26, osztrák schilling 27.50, svájci frank 32 lej.

A külföldi valuták árfolyamai a bucaresti magánforgalomban: francia frank 6.05—6.15, svájci frank 40.50—41.50, dollár 175—177, angol font 885—895, török font 116—118, olasz lira 8.10—8.30, belga 29—31, német márka 38—40, cseh korona 5.66—5.70, pengő 34—35, schilling 32—33.50, holland forint 96—97, zloti 30—31, dinár 3.60—3.75, drachma 1.40—1.60, léva 1.65—1.75, Napoleon arany 1135—1145, aranyfont 1435—1445.

A bucaresti értéktőzsde irányzata tartott Renta Improprietáreirei 61, kisajátítási örökjárdék 57, Stabilizarea 38, Dezvoltarea 42, Inzestrarea nagy címletek 76, kis címletek 73, Consolidarea 33, adóbon 40. A részvények közül a Banca Nationala 4890, Românească 162, Creditul Industrial 745, Astra Română 1138, Dacia Româna de Asig. 4685, Resita 645, Mica 1368, Letea 845.

MINDEN CSALÁDNAK SZÜKSÉGE VAN RÁ... Senki sem nélkülözheti

Különböző körülmények: munka által okozott megerőltetés, téves vagy túlzott táplálkozás, ülő foglalkozás, átviasztott éjszakák, izgalmas élet, korai öregedés — túl terhelik húgysavval a vért.

Rövidesen megjelenik: a reumatizmus, vese-fájdalmak, vesehomok, ischiás és ezek hosszú időre aláássák az egészséget.

Egy URODONAL-kúra — amely a húgysav legkötőbb specifikus gyógyszer — kiküszöböli az artritizmus veszélyét, azáltal, hogy a vérben felhalmozódott salakokat, főként a húgysavkristályokat feloldja és eltávolítja.

Tehát — kötelező óvatosságból — egyetlen évszakváltozásnál sem szabad elmulasztanunk az URODONAL-kúra lefolytatását.

Reumatikusok! Óvakodjatok a különféle ásványi hajtások mindennapi használatától, ezek — kis mennyiségben is — idővel izgatják a beleket; őrizkedjétek a salicylsavas nátriumtól és a többi salicyles készítménytől, mert ezek gyengítik az emiélkezőtéltséget, kifárasztják a gyomorot és szívnyomást okoznak.

URODONAL megakadályozza az artritizmust, meggyógyítja a reumatizmust!
CHATELAIN-KÉSZÍTMÉNY. MEGBIZHATÓ MÁRKA.
KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRÁKBAN ÉS DROGERIÁKBAN.

Hogyan is mosolyoghatna bárki is BETEG GYOMORRAL?

Felbőfőség, gyomorégés, görcsök, migrének, vértolulások, ezek azok a jelenségek, amik naponta kínozzák. Védekezzen a rossz emésztés és a gyomorhaj ellen, gyomor- és bélfehély fenyegeti. A fent felsorolt kellemetlen jelenségek leküzdésére szedjen DIGERONAL-t, amely a gyomortökéletes védőszere. Egy kávéskanál por, vagy 3 tablettát feloldandó egy kevés vízben és ebéd után beveendő, ez a mennyiség DIGERONAL már közbösiíti a savakat, megszünteti a különféle panaszokat és megelőz mindennemű komplikációt.

Minden érzékeny gyomornak adjunk DIGERONAL-t.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

JUBOL

növényi hashajtó, erjedés és görcsök nélkül kifizitja a beleket. Nagygon gazdaságos. Egyetlen tablettát — este lefekvéskor — teljesen elegendő.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Ma és holnap este Eltévedt báránykák

A színház nagy sikert aratott vágjátéka, az Eltévedt báránykák ma este és holnap este is színpadon kerül.

Szombat és vasárnap délutáni előadások

Szombaton egy és vasárnap két délutáni előadás lesz a színházban. Szombaton délután 5 órai kezdettel Huszka Jenő és Martos Ferenc örökszép operettje, a Bob herceg kerül színpadra olcsó helyárrakkal. Vasárnap délután 3 órakor Jakobi Viktor nagy-

operettje a Szibill kerül színpadra, ugyancsak olcsó helyárrakkal, míg vasárnap délután 6 órakor A romantikus asszony címu nagy sikert aratott operettjüdműságnak lesz az ötödik előadása, reudes helyárrakkal.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

- Szombat d. u. 5: Bob herceg. (Olcsó helyárrakkal.)
- Szombat este 9: Eltévedt báránykák. (Rendes bérlet 2. sz. Irodalmi bérlet 2. sz.)
- Vasárnap d. u. 3: Szibill. (Olcsó helyárrakkal.)
- Vasárnap d. u. 6: A romantikus asszony. (Ötödész.)
- Vasárnap este 9: Eltévedt báránykák. (Harmadszor.)

A kolozsvári Román Opera műsora:

- Szombat, szeptember 25. Traviata. (Iskolai matiné.)
- Vasárnap, szeptember 26 este: Parasztszület és Bajazzók.
- Hétfő, szeptember 27: Vörös rózsák.
- Péntek, október 1: Mártha.

Szerda, szeptember 29: Parasztszület és Bajazzók.

ROYAL MOZGO MŰSORA:

Ma, szombattól a legnagyobb és legszenzációsabb film bemutatója: Mitsuko (Samura lány). A legaktuálisabb történelmi események színhelyén Japánban lejátszóó filmesemény. A japán nép felszabadulása és élete. Természetes felvételek Főszerepekben: Satsuko Hara, Sassue Hayakawa. Előtte Fox journal.

MUNKÁS MOZGO MŰSORA:

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap 3, 6 és 9 órakor: I. Echipajul. Izgalmas repülő dráma. Fősz.: Annabella és Jean Murat. II. Mazurka. Orosz bűnügyi dráma. Kolozsváron utoljára. Fősz.: Pola Negri és Albrecht Schönhals. III. Journal.

KÖZGAZDASÁG

Leszállítják a vasipari termékek behozatali vámilletékét

Bucuresti, szeptember 24. (Az Uj Kelet tud.) Mircea Cancicov pénzügyminiszter és Pop Valer iparügyi miniszter csütörtök délután hosszabb megbeszélést tartottak, melybe később N. Malaxa nagyiparost is

bevonattak. Ezek a megbeszélések a kormány gazdasági tanácsának amaz elhatározásával vannak összefüggésben, mely szerint a vasipari cikkek középérték táblázatát gyöke-

res revizió alá veszik és egyúttal több iparcikk behozatali vámilletékét is leszállítják. Ezeknek a rendszabályoknak a következtében a kormány reméli, hogy az eke jelenlegi eladási egységárát 2200 lejről sikerülni fog 1500 lejre csökkenteni.

Csütörtök délelőtt Mitita Constantinescu, a Banca Nationala kormányzója értekezletre hívta össze a jegybankhoz a vasipari vállalatok képviselőit, hogy megbeszéljék velük azokat az intézkedéseket, amelyek révén fokozottabban lehet gondoskodni a hazai vasipar nyersanyagellátásáról.

Rövid üzleti hírek

Ravag S. A. cluj-i armaturaárugyár megállapodást létesített az Andrényi Carol és Fia vasanyagkereskedő céggel gyártmányának egész Románia területén való kizárólagos forgalombahozatalára. A megállapodás szerint a rendelések felvétele és az inkasszók az Andrényi cég által fognak ellátni míg az áru elküldése és a számlázást a Ravag saját nevében fogja eszközölni.

A cluj-i VI. hadtest kedden árlejtsést tartott a helyi kaszárnyák javítási munkálataira, mintegy 800.000 lej előiránnyal. Minthogy az árlejtsés csak 2 ajánlattevő jelentkezett, az árlejtsést eredménytelenség miatt nem tartották meg.

Mica és a vele érdeklődősségekben működő Mines D'Or de Transylvanie aránybanváltársaságok között fúziós tárgyalások indultak meg.

Britannia Biztosító Társaság, amely eddig csak korlátozott mértékben foglalkozott tüztbiztosításokkal, most gyár és ipari kockázatok vállalását és ilyenmü biztosítások kötését fokozottabban megkezdette.

Bírói döntés szerint: a városi illeték nem adó. Banca Albina tárgumuresi fiókja nemrég jelzálog követelésének kielégítésére árverést tüzött ki egy tárgumuresi ingatlan tulajdonos ingatlanára. Az árverést meg is tartották és a pénztüntet megkapta követelését. A város adónívátala azonban fellebbezést adott be és a végrehajtási törvény 54. szakaszának harmadik bekezdésére való hivatkozással kérte, hogy az ingatlan tulajdonos városi illetéktartozásait a bank követelése előtt elégítsék ki. A törvényszék annak idején elutasította a város keresetét. Most a tárgumuresi illetéktábla is a törvényszék álláspontjára helyezkedett. Döntésében kimondotta, hogy a városi illeték nem adó és így a törvényben biztosított elsőbbségi sorrendről sem lehet szó.

Tizre e katasztró

Gyűjtést indítunk a tra

Cluj, szeptember 24. A ban kiszenvedett a csucsacstéltenség két sebesültje donyvezető és egy ismeretember. A halálos áldozatok re emelkedett.

A Cluj—Oradea vonalódest helyreállították. A jtokat felhőszakadás késelt.

A szerdai borzalmas venséggel kapcsolatban egy tartózkodó ismert kolozsvge, akinek férje szintén seülték kötözésénél, az alábilet intézte szerkesztőségün.

Igen tisztelt Szerkesztő Mint az Uj Kelet már mvasuti katasztrófának zvan, egy tizenhat éves ekárus fiu, akinek apja 80-rokkant, bátyja pedig katozólván az egyedüli családrek édesapját ma reggel a hogy fiát, aki a szerencsélábtörést szenvedett, a ciházba szállították. Mivel a együtt kötöztek be ideigcsétlen gyermeket és férfiu-injekciót kinjai enyhdom, hogy állapota igenigényel, hogy munkaképteEhhez azonban anyagi felsek. Mivel a fiu szülei emföldhözragadt szegény emrem önt, igen tisztelt szeaz Uj Kelet útján indítsaciót a szerencsétlen csaláSzivetfacsaró látvány voltvasuti kocsi előtt vérberés a vagon lépcsőjén vérrkelás.

Remélem, nem lesz puszo szó a kéréssem és igazi szrolják fel a szerencsétlen

A sziget

Sighet, szept. 24. A szihány nappal ezelőtt törtécsalotasan levelet kaptunkvoit máramarosmegyei prgeti elmeógyógyintézet igazlevél újabb megerősítése amegittunk, hogy vezetesaz elmeógyógyintézetben, hőtört ki, annál is inkább, meggyógyintézet lakóinak ell

A majsz

A családir

Sighet, szeptember 2tud.) Egyik előző számutesen beszámoltunk arróláldirtásról, amelyet Glieidegbeteg zsidó fiatalMojszin máramarosi köz

A máramarosszigeti csághoz csak most érkezcsendőrség részletes jelegató tragédia lefolyásánján újabb részleteket kömáramarosi közelemécsaládirásról.

A nyomozás során m hogy az örült Glück Chterhelte. Egyik Borsa kömindenki csendes bolonChaim maga már többi ideggyógyintézetben, ahában családja kérésérután teljesen nyugodt súlyos idegbaját még szerzte, ahonnan üldöz haza.

A borzalmas vérengz háboru e késői áldozata verkezve érkezett haza vad tüzben égtek, ordi

Tizre emelkedett a csucsai katasztrófa áldozatainak száma

Gyűjtést indítunk a tragikusorsu feketetői pogácsaárus gyógykezelésére

Cluj, szeptember 24. A huedini kórházban kiszervezték a csucsai vasuti szerencsétlenség két sebesültjét, Damian mozdonyvezetőt és egy ismeretlen azonosságú ember. A halálos áldozatok száma ezzel tízre emelkedett.

A Cluj—Oradea vonalon való közlekedést helyreállították. A javítási munkálatokat felhőszakadás késleltette.

A szerdai borzalmas vasuti szerencsétlenséggel kapcsolatban egy éppen Csucsán tartózkodó ismert kolozsvári orvos felesége, akinek férje szintén segédkezett a sebesültek köztülszólásánál, az alábbi megindító levelet intézte szerkesztőségünkhöz:

„Tegen tisztelt Szerkesztő ur!

Mint az Uj Kelet már megírta, a csucsai vasuti katasztrófának zsidó áldozata is van, egy tizenhat éves feketetői pogácsaárus fiú, akinek apja 80 százalékos hadirokkant, bátyja pedig katona és a fiu ugyancsak az egyedüli családfeenntartó. A gyermek édesapját ma reggel arról értesítették, hogy fiát, aki a szerencsétlenségnél súlyos lábtörést szenvedett, a cluji ortopéd kórházba szállították. Mivel az utteni orvossal együtt kötöttük be ideiglenesen a szerencsétlen gyermeket és férjem adott morfium-injekciót kinjai enyhítésére, tehát tudom, hogy állapota igen gondos kezelést igényel, hogy munkaképtelenné ne váljék. Ehhez azonban anyagi feltételek szükségesek. Mivel a fiu szülei igen jóra való, de földhözragadt szegény emberek, arra kérem önt, igen tisztelt szerkesztő ur, hogy az Uj Kelet útján indítsanak gyűjtési akciót a szerencsétlen család fe'segítésére. Szívetfacsaró látvány volt az összeroncsolt vasuti kocsi előtt vérebén fekvő fiatal fiu és a vagon lépcsőjén vérről áztatott mezeskalács.

Remélem, nem lesz pusztában elhangzott szó a kéréssem és igazi zsidó szeretettel karolják fel a szerencsétlen gyermek ügyét.

Annál is inkább, mert a csucsaiaktól kapott értesüléseim szerint a család minden támogatásra érdemes.

Szíves közbenjárásukat ismételtén kérve, vagyok zsidó üdvözlettel.“

A magunk részéről annyit fűzünk hozzá a levélhez, hogy mi munkatársunk felkereste az ortopéd kórházban fekvő súlyos beteg fiút, akit orvosai gondos kezelésben részesítenek, de a gyógyulásához feltétlenül szükséges drága gyógyszereket és injekciókat sajnos nem tudják a beteg rendelkezésére bocsátani.

Egy sürgős injekcióhoz szükséges összeget: 300 lejt az Uj Kelet bocsátotta Silberstein Ábrahám rendelkezésére. További kezelésére azonban hosszadalmas és rendkívül költséges. Az Uj Kelet magáévá teszi az orvosnő levelét és a zsidó társadalom szívéhez apellál, segítséget kérve a tragikus orsú és súlyosan szenvedő kisfiu és családja számára. Olvasóink bizonyára át fogják érezni a maga teljességében Silberstein Ábrahám tragédiáját és komoly támogatással fognak igaz zsidó áldozat készségükről tanúságot tenni.

Az adományokat az Uj Kelet kiadói hivatala továbbítja.

Eltemették a csucsai vasuti szerencsétlenség két kolozsvári áldozatát

Péntek délután kísérték utolsó útjukra Kolozsváron Bica Eugen és Kis Antal vasutasokat, akik a csucsai vasuti szerencsétlenségnél vesztették életüket. A két tragikus véget ért vasutast hatalmas tömeg kísérte el utolsó útjukra. Midőn a Bácsról Kolozsvárra szállított Kis Antal koporsóját vivő gyászhintó elvonult az állomás épülete előtt, megszólaltak az állomáson vesztéglő mozdonyok gőzcsipjai és az állomási sziréna, siratva a vasutas-végzet bejelentését.

A szigeti rablázadás epilógusa

Sighet, szept. 24. A szigeti börtönben néhány nappal ezelőtt történt lázadással kapcsolatosan levelet kaptunk dr. Ilea Vasile, volt máramarosmegyei prefektustól, a szigeti elmeegógyintézet igazgató-főorvosától. A levél újabb megerősítése annak, amit már megírtunk, hogy nevezetesen a lázadás nem az elmeegógyintézetben, hanem a fogházban tört ki, annál is inkább, minthogy az elmeegógyintézet lakóinak ellátása semmilyen

hiányt nem szenved és elégedetlenségre nincs okuk.

Az ezzel ellentétes hír vonalzavarból származó félreértés folytán került be tudósításunkba. A hirt annál is nagyobb készséggel korrigáljuk, minthogy az elmeegógyintézet élén álló Ilea dr. közmegebecsülésben álló tevékenységét pillanatig sem akartuk kritika tárgyává tenni.

A majszi családirtás meg-rázó részletei

A családirtó Glück Chaim nem emlékszik véres tettére

Sighet, szeptember 24. (Az Uj Kelet tud.) Egyik előző számunkban már részletesen beszámoltunk arról a borzalmas családirtásról, amelyet Glück Chaim 34 éves idegbeteg zsidó fiatalember követett el Mojszin máramarosi községben.

A máramaroszigeti csendőrpáncsnok-sághoz csak most érkezett meg a mojszini csendőrség részletes jelentése a háborzongató tragédia lefolyásáról, amelynek alapján újabb részleteket közölhetünk az egész máramarosi közvéleményt megdöbbentő családirtásról.

A nyomozás során megállapítást nyert, hogy az örült Glück Chaim egész családja terhelt. Egyik Bors községben élő bátyját mindenki csendes bolondnak ismeri. Glück Chaim maga már több ízben volt a szigeti ideggyógyintézetben, ahonnan ez év júniusában családja kérésére hazaengedték, miután teljesen nyugodtnak látszott. Glück súlyos idegbaját még a világháborúban szerzte, ahonnan üldözési mániával tért haza.

A borzalmas vérengzés napján a világháború e késői áldozata vasvillával felgy-verkezve érkezett haza a faluból. Szemei vad tüzből égtek, ordított és hadonászott

a kezében levő vasvillával, majd felrohant a szénapadlásra és kezdte szétverni a tetőzetet.

Glück Chaimot, ha rájött az idegroham, csak édesanyja, egy 60 éven felüli töpörödött asszonyka tudta megfékezni. Chaim nagyon szerette az édesanyját és csak neki fogadott szót. Az anya most is csillapítani igyekezett beteg fiát, a padlásra felvezető lépcsőkön igyekezett fel, amikor a dühöngő ember egymásután kétszer a fejébe döfte a vasvillát. A szerencsétlen asszony hörögve zuhant alá az udvar kövezetére, amelyet pillanatok alatt pirosra festett kiömlő vere.

Az asszony hörgésére elősietett Glück Chaim édesapja, a 65 éves Glück Márkus. Az aggastyán nem mert szembeszállni fiatal, hanem a házbeieket hívta segítségül. Elsőnek Glück Ábrahám, az örült 23 éves öccse sietett elő, aki ugyanarra a sorsra jutott, mint édesanyja. Alig mászott néhány fokot a létrán, véresen zuhant alá a kövezetre. Az aggastyán fiatalabbik fia segítségére akart sietni, de a vértől még jobban felizgatott dühöngő ember az apát sem kimélte, szemét szurta ki a vasvillával és súlyos sebet ejtett a fején is.

Glück Minde, Glück Chaim 19 éves huga

ekkor érkezett haza a faluból. Rettenetes kép tárult eléje, az első percekben maga sem tudta mi történt és esztét veszve ő is igyekezett fel a padlásra, hogy dühöngő bátyját lefékezze. Pillanatok alatt a fiatal leány több fejesebből vérezve szülei és bátyja fölé zuhant, majd pár perc múlva fövetet két Dávid Éva, az örült nagynénje, aki szintén véresen terült el a földön, több szurt sebbel a fején.

Vasvilla párbaj az örülttel

A faluban senki sem tudott a történetekről. Glück Ábrahám, az örült édesapjának a testvérbátyja is véletlenül érkezett a helyszínre. Pillanatok alatt felismerte a helyzetet, szintén vasvillát rántott és párbajozni kezdett unokaöccsével. Előbb azonban fellármázta a szomszédokat, akik mi-alatt az örült nagybátyjával volt elfoglalva, hátulról széttörték a padlás deszkafalát, majd elgáncsolták és megkötötték az ugyancsak több sebből vérző szerencsétlen

idegbeteget.

Rövidesen megérkezett Tomoiaga Gheorghe körorvos, aki késő estig kötögzette a sebesültek súlyos fejeseit. Glück Chaim anyján már nem lehetett segíteni, még a helyszínen kiszervezték. A többi áldozatokat beszállították a felsővisói kórházba, Glück Ábrahám, az örült öccse és a nagynénje kiszervezték, a többi áldozatok igen súlyos állapotban vannak.

A világháború e két évtized utáni tragikusorsu áldozatait az egész környék zsidóságának mély részvétele mellett helyezték örök nyugalomra.

Glück Dávidot a szigeti ügyészség tegnap kihallgatta. Már teljesen nyugodt és elég értelmesen beszél, de a családirtásra egyáltalán nem tud visszaemlékezni és nem akarja elhinni rettenetes tettét.

Egyelőre a szigeti fogház elmebeteg rabok részére berendezett elkülönített osztályán őrzik. (k. k.)

Mussolini elindult Németországba...

Közös vonalvezetésről fognak tanácskozni a Duce és a Führer

Róma, szeptember 24. Mussolini pénteken délután 12 óra 20 perckor utbaindult Németország felé, ahova szombaton délelőtt 10 órakor érkezik meg. A Duce program szerint először Münchenbe, majd a német hadgyakorlatokra megy, végül pedig Hitler vendége lesz.

A Havas ügynökség párizsi jelentése szerint Mussolini és Hitler tanácskozásai-kon valószínűleg közös vonalvezetésről állapodnak meg. De fennáll a lehetősége a berlin—római tengely és Párizs—London

közeledésének is. Ezidő szerint a világpolitikai helyzet mindenesetre javultabbnak tekinthető, mint néhány hónappal ezelőtt. Ugy hírlik, hogy Olaszország nem szándékszik újabb csapatokat küldeni az ibériai félszigetre és ez Franciaországban kedvezőbb benyomást kelt.

Róma, szept. 24. Mussolini péntek déli 12 óra 30 perckor elutazott Rómából Münchenbe, ahonnan Berlin felé folytatja útját. A római pályaudvaron fasizta osztagok és óriási tömeg ünnepelte a Ducet.

Félmillió lejt sikkasztott a bucuresti egyetem természet-tudományi fakultásának főtitkára

Önként jelentkezett az ügyészségen a megtévedt Constantin Eustatiu

Bucuresti, szept. 24. (Az Uj Kelet tud.) A bucuresti egyetem természettudományi fakultásának pénztárában félmillió lejes hiányt fedeztek. A sikkasztást a fakultás főtitkára Constantin Eustatiu követte el, aki hónapokon keresztül dezmálta az általa kezelt vizsgadíjakat és illetékeket. Eustatiu, aki egyébként a matematika doktora és egyetem tanársegéd, kétségbeesésében öngyilkosságot akart elkövetni, midőn látta, hogy üzeli meí napfényre kerülnek. Ebben azonban megakadályozta felesége. Erre Eustatiu tegnap megjelent az ilfovi ügyészségen, ahol megtörtén valotta be hogy 50—60 ezer lejes részletben 560 ezer lejt tulajdonított el a rá-bizott pénzekből. Pillanatnyilag nem áll módjában az összeg megtérítése, de reméli, hogy elő fogja teremteni a pénzt, hogy kártalanítsa az egyetemet. Moiseanu ügyész a főtitkár kihallgatása után közpénzek elsikkasztása címen indított eljárást Eustatiu ellen. Lazaroneanu vizsgálóbíró megállapította a vizsgálat során, hogy Eustatiu több ízben kért pénzeket a pénztárostól, aki alárendeltje lévén a főtitkárnak, nem mert ellentmondani, mert nem is gyanította volna, hogy a fakultás főtitkára saját céljaira fordítja a pénztárból felvett horribilis összegeket. Eustatiu a felvett pénzek ellenében bonokat adott a

pénztárosnak. A pénztáros kihallgatása után az ügyész elrendelte a főtitkár azonnali le-tartóztatását és zárlatot rendelt el a főtitkár vagyonára.

Eustatiu megrendülten vette tudomásul a letartóztatási végzést és a vagyonára elrendelt zárlatot. A hozzáintézett kérdésekre megtörtén válasza, hogy nem tud számot adni a pénzek hovafordításáról, rendszerint pénzzavarában folyamodott ehhez a forráshoz. Mikor azonban látta, hogy a pénztárból felvett összeg milyen nagyra rugott, kétségbeesetten állapította meg, hogy ezt már nem tudja visszafizetni az egyetemnek és öngyilkosságot akart elkövetni, de felesége kicsavarta kezéből a fegyvert.

— Aki egész nap ott gönyed az íróasztal mellett, igyék reggelenként felkeléskor egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserítvet, mert az a bélműködést szabályozza, a gyomoremésztést előmozdítja, a vérkeringést élénkíti és a munkaképességet fokozza.

— Dimitrieu lett a szovjetek legfőbb törvényszékének elnöke. Moszkvából jelentik: A szovjetek központi végrehajtóbizottsága hozzájárult ahhoz, hogy Dimitrieu nevezék ki a legfőbb törvényszék elnökévé.

Ahol mindenki kerékpározik, nincsen munkanélküli és szelmalmok védik a tengertől a földeket

Amsterdam, szept. 24. Mielőtt elindulnánk Hollandiába, bekukkantanánk egy világvárosba, kisvárosba, halászfaluba és elmenneünk egy ősi szigetre, a Zuidersee közepére, tegyük egy általános kirándulást a hollandusok között. Amikor átléped a határt: egyszerre érzed, hogy megváltozott körülötted a világ. Halkabbak az emberek, mint Közép-Európa többi államaiban, nem veszekszik senki az utcákon, nem felelnek a kalauzokkal, az utakon száguldanak az autók és talán még az autók is jobban — a vonatok a többsége villamosítva van már s azokat sebesen robotgató csocsaszemélyeket, amelyek annyira meglepnek téged topedó-külsőjűkkel, nem ok nélkül hívják *Fliegender Hollenders*, repülő hollandusnak.

Levelezőlapokat vásárolsz és a postán az iránt érdeklődő (Venlon határállomás kedves kis peronján), hogy mennyi idő alatt érkezik el anizs-kártyád otthonodba. A jó hollandusok azután felvilágosítanak, hogy másnap délutánra feltétlenül, ha esetleg nem reggelre! Csodálkozásra elmondják, hogy nálunk a postát nem viszik vonatok, sem autók, hanem repülőgépek. A legkisebb városból is repülőgéppel szállítja tovább a levelek és levelezőlapok halmazait és így megérted azt, hogy az égboltozatot színet nélkül berregnek a Fokkerok és a K. L. M. gépek.

Erzed, amikor átléped Hollandia határát, — egy másik világba kerülél. A béke országába, ahol mások az emberek és mások a szokások, mint nálunk. Nem hiszik el, sőt mesének vélik, ha beszámolsz arról az időről, amikor jegyeket kaptad az ennielőtti és még akkor is kétekevede csóválják fejüket, ha megemlédsz, hogy hazánkban diplomás emberek képtelenek álláshoz jutni. Nekik nincsenek ilyen problémák: boldog az ország és akkor gyarmatokkal rendelkeznek, hogy a nyugalmuk, békejük és boldogságuk az ezeréves éjszaka tündermesébe illik bele. A koldusokat meg hírből sem ismerik: az utóbbi évszázadban koldus nem nyújtotta ki markát Hága, vagy Harlem utcáin. A fizetések mindenütt olyanok, hogy abból nyugodtan megél nem a magános, hanem a családos ember is. Vegyünk ki egy példát: egy átlagos munkás heti keresete harminc holland forint, azaz 2700 lej. Ebből a munkás kétszobás, előszobás és konyhás, minden melékkel felszerelt lakást fizet a fővárosban, tehát Amsterdamban heti négy és fél forintot, a két személyre való teljes ellátásért pedig nyolc és fél forintot. A többi marad a ruházatkódásra, szórakozásra és egyéb kiadásokra. A fiatal orvos, a mérnök és tisztviselő heti keresete átlag ötven holland forint. Ha a diáknak kevés a pénze, az ócsó kikötői étkezdében potom pénzért jól lakhatik, ha másként nem, akkor tizenöt centért vesz magának egy félföldi banánt, a legjobb táplálékot, amit kosárszámará öntenek ki a gyarmatokról érkezett hajók.

Szokatlan világba kerülél és egy kicsit zavarban vagy, amikor megkezded ismerkedéseket a holland városokkal, uccákkal, házakkal és az utakkal. Nálunk azt mondják, hogy a cigány a hegedűjével születik. Hollandiában a gyerekek biciklikkel születnek és ha jární meg nem is tudnak valamí jól, imboldyog a léptük, de kerékpározni nagyszerűen tudnak. Vannak ötven centiméter magas kerékpárok, a legfiatalabb korosztályok számára és vannak kényelmes, magaskormányú, szélesülésű, hintónak beillő biciklik a nagymamák és ar nagyapák részére. Mindennapos látvány a főköts nagymama, amikor a kormányülés mellett elhelyezett kosarával bevásárolni indul. A nagymama csendesen karikázik, ugyanakkor körülötte három-négy unoka száguldoz fel és alá, előre rohan, meg visszszorobog a kétkerekű alkalmatossággal. És azután, hogy a poézist se hagyják ki, majdnem minden perc látványa: az egymás mellett haladó pár, szerelmesek, jegyesek, vagy házások. Átölelve egymás vállát karikáznak céljuk felé, arcukon a legkedvesebb mosoly, mert hiszen annak a népek a gyermekeit, ahol a mosolygást nem szórják ok nélkül és korlátlanul.

Biciklizik a reverendás pap, a sarkantyús lovasist, az állami tisztviselő, a tengerész, a tizoltó, a vasutas, mindenki, aki Hollandiában emberek számát. Láttam egy parkírozó helyet a jamboreen, amikor megnyitották a világtábor. Köröbeli lehetett, nagyon szerény becsés mellett nyolc-tízezer kerékpár az állványok között. Nekem egyik olyan volt,

mint a másik és amikor vége volt a felvonulásnak, olyan biztosan válogatták gazdáik a tulajdonukat, mintha mindegyik más színű lett volna.

És a holland városok uccái — külön csodát jelentenek számokra idegen. Mi a titka, mi nem, megfoghatatlan, de így van: sehol sem látsz utjavító munkásokat, vagy azt a bizonyos viccből inert munkavezetőt, aki felbontja az uttestet azért, mert hónapokai azelett befedték ott a pipáját. Hollandiában a világ legfinomabb, gumival kezelt aszfaltjával burkolják az utakat. Kifogástalanul szépek a városok utestetei, de ugyanilyen kifogástalanok a legkisebb városokban keresztülvezető utak is. A hollandok pedának, tehát elképzelhetetlen, hogy ott bárki is eldobná a cigarettacsutkát, a cukorkás papírt, a villamosjegyeket, vagy az újságját. Bejáratam Hollandia sok városát és barangolás közben gyakran azt lestem, hol találok majd egy elhajtott papírdarabot. Kivéve az amsterdami kikötőket, ahol sok az idegen népség — vadászatom teljesen eredménytelen maradt.

Házaitak és lakásaitak úgy szeretik, mint a gyermekeiket. A ház és a lakás szerves része a hollandusnak, elválaszthatatlanul hozzátartozik és ezért valóban egyéni. A házak számunkra elképzelhetetlenül tiszták. A négy ötemeletes paloták éppen úgy égetett vörös téglából készültek, mint a kisebb tanyai házak. Hogy miért csilognak a falak annyira? Azért, mert Hollandiában tulságosan sok a köd, a tengeri sós pára bevon mindent és ennek lehet köszönni, hogy a házak fala olyan mint az üveg. Ugyanis, ha a hollandok nem lépnének közbe, évek alatt a köd elpusztítaná az égetett téglák külső rétegét. De a hollandus nem hagyja magát: évente kétszer szappanos vízzel lemossák a házakat, megtisztítják a lerakodott sötét és így büszkén hirdethetik a világnak, hogy a legtisztább házak Hollandiában vannak. Azután a lakások: Az otthon kultusza erősebb, mint ahogy azt nálunk elképzelik. Az egyszerű gazda legelőbb négy-szobás házzal rendelkezik, a középosztálybeli ember pedig öt-hat helyiséggel. Megszójják azt, akinek nincsen két szalonja, vagy szalonnak megfelelő két dohányzója. Lehetőleg külön szobában laknak a gyerekek és külön szobákban a felnőttek. A modern butoroknak nincs nagy térhódítása, de a praktikus butorok annál jobban diadalmaskodtak. India és a gyarmatok, a tenger és a nagyvilág megtanították a hollandust arra, hogy mi mutat szépen a lakásban és mi az, amiért érdemes pénzt kiadni. Minden vidéki ház előtt kert (kerítés nélkül!), terrasz, fonott butorokkal, hangulatlámpákkal megvilágított alkov és annyi virág az ablakokban, hogy roskadoznak a párkányok. A szobákban, ez a divat Hollandiában, értékes indiai tárgyak, butorok és háziesszközök, a falakon képek és ha véletlenül olajnyomatok, akkor is Rembrandt, vagy Frans Hals valamelyik művét ábrázolják. Ha parkett van a lakásban, akkor a legyeket is félted, hogy hanyatvágódnak rajta, olyan sima és fényes. A szép finom szőnyegek megszerzése nem kerül senkinek különösebb fejtörésbe. A messze világból érkező hajók és a kereskedők gondoskodnak arról, hogy ócsón jussanak hozzá a valódi perzsákhoz. Zandwortban és Scheweningben, a világfürdőiben mindig megjelenik egy-egy piros fezes szőnyegű, a strandkosarad előtt és kitergeti a homokon egész üzetét, a szőnyeget. Egy nagyon szép szőnyegért, amire nagyon fáj a fogad és aminek a mérete száz-huszsor száznál is több centiméter volt, mindössze husz holland forintot kért a keleti kinezésű kereskedő.

És végül, mint általában hollandiai képpel, ismerkedünk meg a szelmalmokkal és a csatornákkal. A szelmalmokat lépten nyomon magad előtt látod és felsóhajtás: honnan van Hollandiának ennyi gabonája?! Amikor azután közelebbi barátságba kerülisz ezzel a földdel, akkor megtudod, hogy ezek a szelmalmok nem örülnek gabonát. Hollandiát, különösen a tengerparti részét csatornákkal körülhatárolt, tengertől s mocsaraktól elhódított száraz földek alkotják. Ha nem vezetnék a vízmenyiséget, akkor a tenger és a mocsár, a tavak újból győzedelmeskednének. A legegyszerűbb szivattyú a szelmalom. Nem kerül sokba, általában dolgozik (micsoda szelek vannak arra felé!) és vidám kelepéléssel szivattyúzza a vizet és önti át a leveztő csatornába. A csatornák annyira behálózzák Hollandiát,

hogy csónakon vagy kajakon bárhová eljuthatsz, ahová kedved tartja. Bárkán vancorol a faárus, a fagyaltos, a kiskereskedő, az olaj és petróleumárus. Vannak családok, amelyek akárcsak Kinában, életük nagy részét a csatornákon töltik. Otthonuk a hajócska és mivel a tehén tulságosan nagy helyet foglalna el, kecskét tartanak a fedélzeten. Láttam egy ilyen megékező bárkát, amely a parthoz simult. A fiúcska kihajtotta a kecskegátát és a kecskemamát és amikor jól laktak, újból vízszaterelte az állatokat, a hajósgazda elővette a taszító rudat és megindult a csatornán új legelők felé a hajó.

De ne feledkezzünk meg a tehenekről sem. Mindenütt, bármerre is tekintesz, esőben,

APRÓHIRDETÉSEK

Magyarszer: közölné, egy szöveg, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alkalmi résznek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelképe levelet csak úgy továbbírunk ha dor önkéntes megjelölve van.

Háromszobás villalaks Astoria hotel mellett kiadó. Str. Maloasa 7.

Antónia ajdónos, aki ügyekkel vidéki üzleti utakra menne, adja le címét a kiadóba „Rentábilis” jellegre.

500.000 lej készpénzzel társulnék rentábilis vállalatához. Cím a kiadóban.

דאס ת"ת לעגאס דער פאמיליע ציטרא אונד דייטש זוכט אב ריה השון הבע"ל אייניק ערסטקלאסטיקען מלמד דער גמרא עם פירוש תוספות אונטערריכטען קאן אפטרעט זינד איינצורייכען אן Sigmund Deutsch Medias.

Manufactura, textil kereskedőségét keres azonnalra, ugyanott három gyermekhez megbízható nő, ki háztartásban segítkezik. Rozalia Feig, Eodnaveche.

Saját termései máramarosi nemes fajalmát 7 leivel kilogramonként ab Sighet, csomagolás és fuvar költség saját árban, szállít 60-70 kilós ládában kivánt szortimentben előleg és utánvét mellett Fuchs Eduard Sighet.

Orvosi, vagy gyógy-szerészti
Keres gyógyszergyár Cluj részére. Reflektánsok kértnek 26-án 11-től 1-ig és délután 3-tól 5-ig jelentkezni Fánátelei 7. alatti.

Ku'zberg Margit diplomás nyelvtanáró tanítását megkezdte. Tanítja a román, angol, francia, német, olasz nyelveket. Jelentkezni: Str. General Grigorescu 8. Erzsébet villa, emelet.

Ku'zberg Margit diplomás zongoratanáró tanítványokat és ének-korrepetálást vállal. Jelentkezni Str. General Grigorescu 8, Erzsébet villa, emelet.

ביה עס ווארדט געוועט פיר זויפארט איין בחור ריה וירט ווער ווארדיג איזט צו באזע צין איין שחיטת פאסטען אין איין גרא סעט ארטשאפט צוועקס צו הייראטען בתי של הישו"ב פאן דארט אינטערעסירענדע ביטעט זיך צו מעלדען ביא אומניסטרא ביאן פאן דיזער בלאט.

Ngyedéves cluj tanárjelölt angol-német órákat ad. Korrepetálást is vállal. Cimeket „Lelkiismeretes” jellegre a kiadóba.

Jömegjelenésű, szolid hölgyek tisztos inkasszószert foglalkozást kaphatnak. Ajánlatokat „Napi 120-200 lej” jellegével a kiadóba.

Kofesünk elsőrendű nőten segédet textil-szakmában. Molnár Testvérek Tg-Mures.

Felvezünk porcellánszakmában kiszolgáló-lányokat. „Pax” Cluj, Cal. Marechal Foch 6. Megbízható zsidó leányt felvezek háztartásomba. Rosenzweig, Regina Maria 6.

Budapesti zeneakadémiát végzett zongoratanáró vállal zongoratanítást jutányos ár mellett. Érdeklődni lehet Regele Ferdinand 40. I. em. Schwartz Miklósnál d. u. 2-4-ig.

A legjobb hashajtószer a **VERMOUTH BRANCA**, amely az Alpokon nőtt 1000 különböző növényből van készítve.

szélben, a ritka napfényben, otlátod a fekete-fehér, dominó színű teheneket. Viaszkos takarókkal védik ezeket a derék, és jámbor állatokat az időjárás viszontagságai ellen. A tehenek ezért hálásak és így könnytelen vagy hatalmas bögrékből inni a tejet, liter számra fogyasztani a zabpelyhet és hajlandó vagy elhinni, hogy Hollandia a világot is el tudná látni vajjal, csokoládéval.

Naponta utazom repülőgépen Bucurestibe, Váradra, Szatmárra, bármilyen sürgős ügyet elintézek. „Ügyvédjelölt” jellegre a kiadóba.

Fémipari üzem bánati nagyvárosban első, rendüen beszerveze az egész országban, kitrinó prosperitással, korlátlan fejlesztési lehetőségekkel, más erős elfoglaltság miatt, átadó. Tökeszükséglet circa 500 mille-könnyletelek lehetőségek. Érdeklődések: Anwai Oradea, Vlahuța 64 alá címzendők.

Isaetita urileány keresi feltétlenül korrektt intelligens uriember ismeretségét későbbi házasság céljából. Leveleket kérem „Ketten keresünk” jellegre a kiadóba.

Mielőtt női és gyermekkbát, ruha és kalapszükségletét beszerezné, látogassa meg a legolcsóbb árúrol közismert JUNO női konfekciódíszházat. Főpostával szemben. Regele Ferdinand 25. Economia öt havi részlet.

Szép kabát- és kosztüm a siker, az minden elegáns hölgynek kell. Gondoskodjon mielőbb róla Czinczárné és Filipp szalonjában. Diplomával és ezüstéremmel kitüntetve. Str. Berde 2. első emelet

Intelligens, román-németet perfekttül beszélő Fräulein öt és nyolc éves gyermek mellé felvétetik. Fuchs, Satumare, Str. Filipescu 21.

RÁDIÓ MŰSOR

- Szombat, szeptember 25.
- Bucuresti. 6.30: Torna, vidám zene, lemezek, orvosi tanácsadó, szakelőadás, hírek. 13: Déli zene, hírek. 14: Zenekar, hírek. 19: Rádiózenekar. 20.05: Lemezek. 22.05: Román lemezek. Rossini: B-dur négyes. 22.45: Könyvnyű zene.
 - Budapest I. 7.45: Torna, hanglemezek, étdrend. 11: Hírek. 11.20: Elbeszélések. 11.45: Előadás. 13.05: Zenekar. 13.30: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.40: Hírek. 17.15: Hársányi Gizi meséi. 17.45: Hírek. 18: Mit üzen a rádió? 18.30: Szalonzene. 19.30: Előadás. 20.05: Magyar nóták cigányzenekisérettel. 20.50: Rádiójáték. 22.30: Hírek. 23: Katonazene. 24: Jazz. 1.05: Hírek.
 - Budapest II. 18: Zongoraverseny. 19.35: Cigányzene. 20.05: Mezőgazdasági felőra. 20.35: Hanglemezek. 21.20: Hírek. 21.45: Balalajkazené.
 - Bécs. 13: Könyvnyű zene. 14: Lemezek. 17: Beethoven-lemezek. 18.15: Vonóshatos. 20.45: Szimfónikusok. 21.40: Lemezek. 22.15: Tarka est dalokkal. 23.40: Hegedű-és zongoraszóntata. 23.20: Táncczene.
 - Va'ro. 19.15: Lemezek. 20: Nepzene dalokkal. 21: Hangképek zenével. 21.05: Dalok. 23: Táncczene. 23.20: Lengyel zene. 24.15: Táncclemezek.
- Ha önnek nincs elég pénze, hogy a Dr. Cherestiesiu nagy szótárát megvegye, szerezz be e nagy szótár kivonatát, fototechnikaiilag kicsinyített Dr. Cherestiesiu: Zsebszótárát, mely zsebszótár jellegének dacára teljesebb, mint más szerzőktől megjelent román szótárak. Minden román szónál külön van jelölés a hangsúly és a nyelvtani minta, mely szerint a szó ragozódik. Az árak a szótár terjedelméhez képest rendkívül olcsók: Román-magyar 412 oldal fűzve Lei 60., kötve Lei 75., Magyar-román 449 oldal fűzve Lei 70., kötve 85., Egybekötve 861 oldal kötve 150. Lei.

Az aran
állandó viszketési i győtrő fájdalmi végű geit teszik tönkre. Szottól a kintéll Goede Anusol-végbélk...nek gyólest és gyógyulást bír

Anusol-G

HIREK

Bika János, M Samu bácsi és N

Párizsból jelentik: A Luiban azzal a kérdéssel fogl... származik a John Bull, a M... cle Sam és a Deutscher M... és hogy váltak ezek a neve... ciorország, Amerika és Ném... bolumaivá.

John Bull neve először I... elő egy skót írónak, John A... rikus könyvében, amelynek... Bull története” volt. John... nos) alakját a skót író Joh... nek; a nagy angol államférf... ról mintázta, aki az utrech... volt. John Bull jelentette... spanyolok ideges kapcsolás... józanságot és a hidegvért, ... lokat annyira jellemzi.

A Marianne eredete sokk... talában azt hiszik, hogy a f... lom alatt vált a Marianne szó... szimbólikus nevévé. Ez téve... 1848 után bukkant fel elősz... Napoleon jltatörökus törté... ben különböző titkos pársas... a harcot és az ő jelszavuk... anne”.

Az Uncle Sam (Samu bá... gyon egyszerű: az Egyesült... dőbetűből (U. S.) lett Unc... ez a két monogram egyezük.

A Deutscher Michel (Ném... vezés a 17. századból szárm... háboruban az egyik leghősie... borkok Michel Obentrans... patok, akik parancsnoksága... ütökzötben mindig azt kiá... den deutschen Michel”, me... tudtak németül, Obentrans... ként 1625-ben hősi halált ha...

— Meleg tél jön? Stockho... Azokhoz a jóslatokhoz, ame... tél hőmérsékére vonatkoz... ujjab tudományos vélemény... Sandström, a svéd golf-áran... méteften legutóbb is hossz... tett tudományos expedie... vizsgálatára, azt a határoz... fejezte ki, hogy az idei tél... Sandström a most befejeze...

Során mélyen behatolt Grön... majd messze követte a golf... nyét azzal a tapasztalattal... hogy a legszelebbkörüli... áram hőmérsékének feltüné... számolnak be. Így a Jeges... Északi tenger között a gof... sabb hőmérséke mintegy 12... ugyanazon a szélességi kör... területén kívül a legmagas... nem haladta meg az 5 fok... sonló eredmények, egybeve... lene golfáramexpedició ere... adatok nagy tömegével... Sandström véleményét.

STERN
Str. N. Iorga (volt Zöldt...

Az aranyér

Állandó viszketési inger és gyötrő fájdalmi végül is idegeit feszik tönkre. Szabaduljon ettől a kintől Goedecke féle Anusol végbélcukor gyors enyhülést és gyógyulást biztosítanak.

Anusol-Goedecke

HIREK

Bika János, Marianne, Samu bácsi és Német Misi

Párizsból jelentik: A Lu legújabb számában azzal a kérdéssel foglalkozik, honnan származik a John Bull, a Marianne, az Uncle Sam és a Deutscher Michel elnevezés és hogy váltak ezek a nevek Anglia, Franciaország, Amerika és Németország szimbólumaivá.

John Bull neve először 1712-ben fordult elő egy skót írónak, John Arbuthnot satirikus könyvében, amelynek a címe „John Bull története” volt. John Bull (Bika János) alakját a skót író John Bolingbroke-nak, a nagy angol államférfinak az alakjáról mintázta, aki az utrechti béke szerzője volt. John Bull jelentette a franciák és spanyolok ideges kapkodásával szemben a józanoságot és a hidegvért, amely az angolokat annyira jellemzi.

A Marianne eredete sokkal későbbi. Alakjában azt hiszik, hogy a francia forradalom alatt vált a Marianne szó Franciaország szimbólusává. Ez tévedés, mert csak 1848 után bukkant fel először ez a név. III. Napoleon jeltávirókészítésével szemben különböző titkos társaságok vették fel a harcot és az ő jelszavuk volt a „Marianne”.

Az Uncle Sam (Samu bácsi) eredete nagyon egyszerű: az Egyesült Államok kezdetéből (U. S.) lett Uncle Sam, miután ez a két monogram egyezik.

A Deutscher Michel (Német Misi) elnevezés a 17. századból származik. A 30 éves háborúban az egyik leghősiesebb német tábornok Michel Obentrans volt. A svéd csapatok, akik parancsnoksága alatt álltak, az ütközetben mindig azt kiáltották: „Für den deutschen Michel”, mert csak emyit tudtak németül, Obentrans tábornok egyből ként 1625-ben hősi halált halt a csataterén.

Meleg tél jön? Stockholmból jelentik: Azokhoz a jóslatokhoz, amelyek a közelgő tél hőmérsékére vonatkoznak, most egy újabb tudományos vélemény csatlakozott. Sandström, a svéd golf-áramkutató, aki ismételtelen legutóbb is hosszú időn át vezetett tudományos expedíciót a golfáram vizsgálatára, azt a határozott véleményét fejezte ki, hogy az idei tél enyhé lesz. Sandström a most befejezett expedíciója során mélyen behatolt Grönland területére, majd messze követte a golfáramot, véleményét azzal a tapasztalattal támasztotta alá, hogy a legszélesebb körű mérések a golfáram hőmérsékének feltűnő emelkedéséről számolnak be. Így a Jeges tenger és az Északi tenger között a golfáram legmagasabb hőmérséke mintegy 12,5 fok volt, míg ugyanazon a szélességi körön, de az aram területén kívül a legmagasabb hőmérsék nem haladta meg az 5 fokot. Ez és a hasonló eredmények, egybevetve az előző kilenc golfáramexpedíció eredményeivel, az adatok nagy tömegével alapozták meg Sandström véleményét.

Herzl Tivadar zemuni ősei. Dr. Schick Lavoslav érdekes tanulmányban ismerteti azokat a kapcsolatokat, amelyek a cionizmus apostolának Herzl Teodornak családját Zemunhoz (Zimony) fűzi. A zemuni zsidó hitközség, amint az értékes tanulmány elmagyarázza, a 18. század elején keletkezett és a zemuni zsidóság volt az összekötő kapocs a balkáni és a nyugati zsidóság között. Herzl Teodor ősei ugymint sokan mások is a török uralom alatt a Balkánon letelepedett spanyol zsidók közül az osztrák csapatok Beográdból való kivonulása után Zemunban telepedtek le és a zemuni temető síremlékei bizonyítják, hogy Herzl Teodor ősei előkelő szerepet játszottak a zemuni zsidó hitközségben és nagyapja Herzl Simon több éven keresztül volt a zemuni zsidó hitközség elöljárója. Ezt a nagyapját Teodor Herzl jól ismerte, mert Simon Leb Herzl minden esztendőben többször ellátogatott Pestre, ahol unokáinak Paulinának és Teodornak sokat mesélt a spanyol ősek életéről és Teodor Herzl, a cionista mozgalom megalapítója zemuni nagyapja tanításaiból ismerte meg a zsidóság lelki életét. Ez érdekes tanulmány rámutat arra is, hogy a zemuni zsidó hitközségben élt és dolgozott Jehuda Alkalaj, ki nek műveiben először fordulnak elő azok a szavak, amelyek a cionista mozgalomnak ma is jelszavai.

Szőrmék

legolcsóbb beszerzési forrása
Mandelbaum szücsnél
Calea Regele Ferdinand 20.

A kiállítás. A párizsi kiállítás egyes pavilonjainak késedelembe alkalmából elvennítették föl ezt az anekdotát annak bizonyítására, hogy kevés kiállítás készül el idejére. A világháború első évének tavaszán grafikai és könyvkiállítást rendeztek Lipcsében. A kiállítást a szász király nyitotta meg. A tárlat azonban csak az ünnepi teremben és annak mellékhelyiségeiben készült el, odáig a királyt a folyosók egész labirintusán át vezették el, a falak végső végéig üresek voltak és minden tele volt még lezárt ládákkal. A hosszú utat végül is megunta a király és ingerülten kiáltott föl:

— Mondják, urak, voltaképpen mit nyisak itt meg, talán a ládát?

A jégkori ember üzen. Egyik donmelléki orosz falucska, Kosztenda mellett az orosz tudományos akadémia kutatóexpedíciója jégkori pihenőhelyet fedezett föl, amelyen 30—35.000 év előtti kultúra számos maradványát találták meg. Nagy tömege a szerszámoknak és a legkülönbözőbb kőkészítményeknek került napfényre, köztük művészién kidolgozott nyilhegyek és más kőszerszámok is, amelyek meglepően hasonlítanak a 80 évvel ezelőtt Franciaországban kiásott kőkori emlékekhez. Egy nagy földkunyhót is kiástak Kosztenda mellett számos csont- és tüzkőtárggyal, ezek is jelentős értékek a tudományos kutatás számára. Az ásásokat folytatják.

Elhíztott egyéneknek reggelként éngyomorra egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet a bélműködést hathatósan előmozdítja, az anyagcsere tetemesen élénkíti, a zsírmennyiséget megfelelően leaszítja és a testet könnyedé teszi. Az orvosok ajánlják.

Az Epecha őszi programja. Az Epecha Könyvkadó, amely eddig többek között Solochov Csendes Don trilógiáját, Upton Sinclair Irodalomtörténetét és Nagy Karola „Itt voltam” című nagyszerű irodalmi hagyatékát jelentette meg, az új szezonban a következő könyveket hozza: Nagy Andor „Tavaszi Vár don”, (regény a fiatal Ady Endre életéből), Arnold Zweig: „Vihar Palesztina felett” (regény), Benamy Sándor „Európától Ázsiáig” (Egy idegzet hajóra száll) Henri Barbusse előszavával, (II. kiadás) Agnes Smedley „A vérző Kína”, Mihail Solochov: „Szűzföldet törnek fel” (regény). Érdekes, hogy Arnold Zweig, a „Grisa őrmester” szerzője és Smedley „A magányos asszony” írója hosszú idő után jelennek meg újra a budapesti könyvpiacra.

Istentisztelet. A Regele Ferdinand uti nagytemplomban Szukausz ünnep utolsó napjainak imarendje: Szeptember 26-án, vasárnap este az esti ima egyneked 7 órakor, 27-én, hétfőn a reggel ima 8, muszaf ima 10 (Mazkir és megemlékezés T. G. Masarykról) esti ima egyneked 7 órakor kezdődik. Szeptember 28-án, kedden Szimhasz Tauró napján a reggeli ima 8 órakor, a muszaf ima fél 10 órakor kezdődik. Tagjaink gyermekei a Tóa-körmenethez zászlócskákat kapnak a templomban.

Meglepetések fogják tarkítani a cluji cionista csoport szimhasz-thora ünnepélyét. Szeptember 28-án csütörtökön este tartja a cionista csoport szimhasz-thora ünnepélyét az Ujságíróklubban. A rendezőség már eleve gondoskodik arról, hogy a közönség jól szórakozzék. Táncverseny, tombola és más meglepetések fogják a közönség szórakozását szolgálni.

Nagy lendülettel készül a cluji cionista helyicsoporthoz a szimhasz-thora ünnepélyre. A cluji cionista csoport ez évben is megrendezi szokásos szimhasz-thora ünnepélyét, ezúttal azonban a szokottnál szélesebb keretek között. A vezetőségnek sikerült megszerezni az Ujságíró Club összes helyiségeit erre az alkalomra. Az estély bevétele a helyicsoporthoz a cluji zsidó közélet újjáélesztésére fogja fordítani. A meghívók elhelyezése folyamatban van.

Megezem a kalapot. Genfből jelentik: A Daily Herald munkatársa megkérdezte Genfben Eden angol külügyminisztert, vajjon nem marad-e papiroson a nyoni értekezlet határozata. At tudják-e majd ültetni a gyakorlatba azt a döntést, hogy „megtisztítják a Földközi tengert a titokzatos buvárhajók támadásaitól.” A külügyminiszter így válaszolt a kérdésre: — Ha a nyoni határozatok nem tudjuk megvalósítani, megezem a kalapot. — Az újságíró erre a külügyminiszter mellett álló Lord Chadfieldre, hiszen tulajdonképpen az ő feladata megvalósítani a nyoni határozatot. — En a sapkámot eszem meg. — válaszolta a lord, — ha helyre nem állítjuk a Földközi tenger biztonságát. — Amikor ennek híre ment Genfben, az összegyűlt külföldi diplomaták sorra megnézték Eden kalapját és Lord Chadfield sapkáját.

Hitszónoklat a Sasz Chevra templomban. Stróli Mózes rabbi, a dragomiresti főrabbi veje, szombaton délután négy órakor a Sasz Chevra hitzónoklatot tart.

Sztrájkba léptek a kolozsvári festőipari munkások. A festőipari munkások és munkaadók hetek óta tartó bérviszálya ügyében dr. Chirila munkügyi vezérfelügyelő ismételtlen megkísérelte a béke helyreállítását. A munkügyi vezérfelügyelő fáradozása azonban nem járt eredménnyel, mert a munkaadók határozatosan elzárkóztak a munkások béremelési kérése elől. Az egység meghiusulásáról a munkügyi vezérfelügyelő jegyzőkönyvet vett fel. A festőipari munkások csütörtök este ülést tartottak az Építőmunkás otthonban, amelyen egyhangulag kimondták az általános sztrájkot. Ezzel 177 kolozsvári festőipari munkás tette le a szerszámot és elhatározott szándékuk, hogy mindaddig nem veszik fel a munkát, ameddig nem teljesítik követeléseiket.

Dr. Szinetárné
Mme ILLA
külföldi tanulmányutjára hazatért.
KOZMETIKA
kezeléseit megkezdte.
Tanítványok kiképzése.
Cluj, P. M. Viteazul 39. I. em. Tel. 18-09.

CEHOSLOVACA

fiókja: Cluj, I. G. Duca ucca 3. szam.
(Select mozgószínház mellett)

az őszi és téli szezonra elsőrangú kivitelű
férfi, női és gyermek

ruházati cikket

óriási választékban

hoz forgalomba ugyanolyan árák mellett,
mint a bucaresti központ.

Az erdők kitelemesére, feljavitására, felújítására, stb. vonatkozó miniszteri rendelet (folyó év augusztus 31. Mon. Of.) magyarul, megrendelhető dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, str. Memorandului 24. — Ára 250, vidékre 260 lej.

Eljegyzés. Ullmann Erika Oradea és Spitzer Bernát Cluj jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Róth Piroska zongoratanítását megkezdte. Vállal korrepetálást is, jutányos árban. Reg. Ferdinand 70.

„BLUM Marcsa utóda”. Végh Kató újonnan átalakított mozgásművészeti iskolájában (str. Memorandului 20), a beiratkozások megkezdődtek. Gyermekek csoportorák a legmodernebb pedagógiai módszerrel, felnőtt erősítő és fogyótorna. Magánórák Rátnika, korrekciós gyógytorna. Tantervképzés. Beiratkozni lehet 3-4-ig, este 7-8 óráig.

Sirközelet. Rotschild Sándor sirközeletét a régi ort. zsidótemetőben, melyre rökonaikat és ismerőseiket meghívja a család.

Orvosi hír. Dr. Emanuel Anca belgyógyász specialista, hazatérve rendeléseit újra megkezdte str. Memorandului 27 sz. alatt (UEC palotában). Röntgen és Rectoscopiai laboratórium. Telefon 18-31.

A francia szocialista és kommunispart egységesítő ülése. Párizsból jelentik: A szocialispart ügyvezető tanácsa azon javaslatot terjesztette a kommunispart elé, tartanak közös értekezletet szeptember 28-án és azon állapotjanak meg abban, mikor üljen össze a két part egységesítése végett kiküldendő bizottság.

Olcsóbb lett az otthoni fürdés!

Blázi István kályhámester,
Cluj—Kolozsvár, Calea Marechal Foch 32.

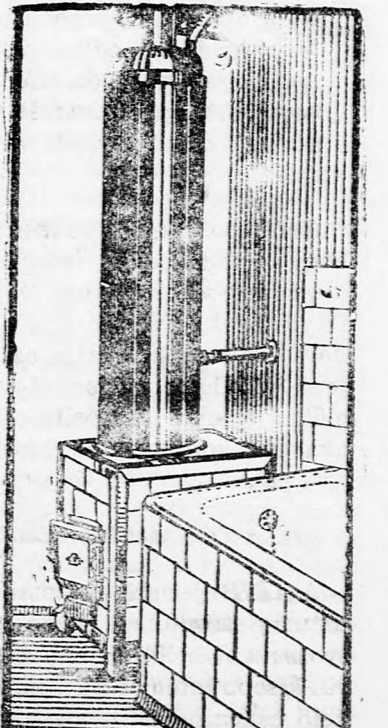
Szabadalmazott, saját találmányú légfűtéses kályhával 50 százalékos megtakarítás.

A kályha egyszeri fűtés után 24 óra után a szobát és a hengerben levő vizet gáranálisan melegen tartja.

Raktáron I. oszt. cserépkályhák kap hatók.

Kérjen ajánlatot!

Fenti találmányomnak megvételére külföldön vevők vagy ügynökök keresek.

STERN-féle ort. kóser vendéglő Nagyváradon

Str. N. Iorga (volt Zöldfa ucca) 19. Országszerte elismert kitchinó konyha, szolid árák, Erdély vezető étterme, az utazó közönség kedvenc találkozóhelye. ארטה כשר.

UJ KELET Legújabb hírek

A „Yorkshire Post“ híradása szerint:

Olaszország nem küld több katonát Spanyolországba

Mussolini változtat magatartásán a spanyol kérdésben?

Készül a lehetőség az olasz-francia-angol megegyezésre?

A Havas prágai jelentése szerint a ma reggeli lapok elsősorban a francia-olasz tárgyalások menetével foglalkoznak. A Parisian azt hangoztatja, hogy a francia és angol kívánságok ismeretében, amelyek a spanyol viszály nemzetközi jellegének likvidálására és az európai egyensúly helyreállítására vonatkoznak. Mussolini és Hitler közös álláspontot fognak kidolgozni. A Róma-Berlin és Párizs-London tengelyek közti közeledés lehetőségei vajjon körvonalazódnak a két diktátor találkozására folytán? — teszi fel a kérdést a lap. Pillanatnyilag kedvező jelek utalnak erre. Az utolsó 24 órában kapott híradásaink szerint Mussolini úgy látszik változtatni akar magatartásán a spanyol benemavatkozást illetően. Ciano gróf reméli engedi, hogy újabb csapatokat nem irányítanak az ibériai félszigetre. A l'Epoque azt állítja, hogy Franciaország csak akkor lesz teljesen megnyugtatva, ha Olaszország feladja spanyolországi stratégiai állásait.

Mint Londonból jelentik, Olaszország magatartásáról a spanyol viszály által keltett kérdésekben és a nyomi egyezmény kötetét követően, vezércikket ír a „Yorkshire Post“ című lap, amelynek kapcsolatai a külügyminisztériummal közismertek. A lap többek között ezeket írja:

„A brit kormány a Genfben kezdetét vett francia-olasz tárgyalások eddigi eredményeivel csak elégedett lehet. Soppa genfi olasz követ állítólag három biztosítékot adott, amiket utólag a római kormány nevében Ciano gróf megerősített Anglia római ügyvivője előtt:

1. Olaszország azt javasolja, ne küldjenek több csapatot Spanyolországba.

2. Olaszország nem vállalja el a Baleari szigetek ellenőrzését.

3. Az olasz katonák nem maradnak a végtelenségig Spanyolországban. Olaszország részvétele a nyomi határozatokban olyan természetű, mely hivatva van tisztázni a spanyol viszályból eredő tengeri kérdést. Hogyha Olaszország hozzájárulna a Spanyolországban lévő csapatok eltávolításához, ezáltal megoldódna a spanyol viszályal közvetlenül kapcsolatos nemzetközi probléma és megnyílna az út az új olasz-angol-francia megegyezés felé.

Genfi politikai körökben biztosra veszik, hogy a tegnapelőtt megkezdett francia-olasz megbeszéléseknek egyelőre nem lesz folytatásuk, aminek oka elsősorban az, hogy Itália nem akarja azt a látszatot keltetni, mintha a Mussolini-Hitler találkozó előtt előnyt biztosító megbeszélésekbe akarna kezdeni Angliával és Franciaországgal.

Támadnak a köztársasági haderők

—A DNB jelenti Salamancából, hogy az asturiai fronton a rossz időjárás akadályozza a felkelők hadműveleteit. Madrid körül kisebb intenzitású bombázás volt. A felkelő csapatok elfoglalták Carillot Aragonban. A kormányerők itten behatoltak a felkelők állásaiba, de azok súlyos veszteségeket okozva nekik, visszaverték őket.

Madridból azt jelentik, hogy a köztársasági haderők az aragon szakaszon heves támadás-sorozatot kezdett, melynek eredményeképpen több helyen sikerült a felkelők hadvonalait visszaszorítani. A veszteségek mindkét részről tekintélyesek.

Ugyancsak madridi jelentés szerint Madridnál rég nem tapasztalt hevességi ágyúharc vette kezdetét. A Havas trona szerint a köztársasági haderők itt is offenzívát készít elő.

A Havas madridi jelentése szerint spanyol kormánykörökben azt állítják, hogy Varela tábornok, a felkelők madridi fronton harcoló csapatainak főparancsnokát megsebesítette egy lövedék. Cerro Garabitas vidékén, körül a köztársasági tüzérsgnek sikerült a fegyvergyárat több helyen fölgújtani.

Levették a napirendről a népszövetségi reformot

Mint Genfből jelentik, a Népszövetség tegnapi ülésén rendkívül fontos határozatot hoztak.

A jelenlegi bizonytalan helyzetre való tekintettel a reformok kérdését levették ugyanis a napirendről. Hangsúlyozták ugyanakkor, hogy ez nem jelenti a pro-

rampont végleges elejtését, mert a megfelelő bizottság utasítást kapott a reformtervezetek további kidolgozására, de elhalasztották érdemi tárgyalását a következő ülésükre. A határozat Londonban vegyes hatást keltett, annál nagyobb örömet a párizsi baloldali sajtóban és Moszkvában, hol Litvinov sikerének tudják be az eseményt.

Kányával tárgyalt Antonescu

Genfből jelentik, hogy Antonescu külügyminiszter tegnap Purics párizsi jogoszláv követet, Jugoszlávia genfi főmegbízottját fogadta. Purics megújította Sztojadinovic azon meghívását, hogy Bucuresti felé hazautaztában Antonescu szálljon ki Belgrádban. Antonescu elfogadta a meghívást. A délután folyamán a román külügyminiszter hosszú megbeszélést folytatott Ruzsdi Arras török külügyminiszterrel, később Krofta Kamill csehszlovák külügyminiszterrel és azután Kánya Kálmán magyar külügyminiszterrel.

A vas- és petróleumtermékek új maximális árai

Bucuresti, szeptember 24. Tegnap számunkban megírtuk, hogy a kormány gazdasági bizottsága a vasárnap árának elszállítását határozta el. Ezzel kapcsolatban a kormány táviratilag utasította a prefektusokat, hogy az újonnan megállapított árak alkalmazását ellenőrizzék, szigorúan megbüntetve minden visszaélést. Az új vasárnap a következők:

1. vasbeton	8.67 lej kg-ként
2. kereskedelmi vas	8.75 lej kg-ként
3. ötvözött vas	9.05 lej kg-ként
4. szegek	14.50 lej kg-ként
5. tengely	27— lej kg-ként

Ezek az árak maximális áraknak tekintendők.

Az országban előállított mezőgazdasági eszközök: ásó, kapa, eke, borona és a többiek az eddigivel szemben 25 százalékkal olcsóbban árusítandók. A fenti árak a viszontelárusítóknál értendőek és bennefoglaltnak egy a gyártás és szállítás, mint a viszontelárusító

haszna, adó és illetékek, stb.

A bizottság ülése után Incaulet helyettes miniszterelnök kijelentette, hogy a hozott intézkedések következtében a 700 kilogramos eke 1460 lejbe fog kerülni az eddigi 1960 helyett, a borona 933 lejbe, az eddigi 1290 helyett. A viszontelárusítókkal szemben, akik ez árakat nem alkalmazzzák, a spekulatív áralkalmazása lesz a szankció.

Az ülésen Pop Valér iparügyi miniszter bejelentette, hogy a petróleum iparosok szövetségével sikerült az árak leszállítására vonatkozólag megállapodást létesítenie. Ehhez a leszállításhoz a petróleumtermelők 67 százaléka járult hozzá. A leszállítás nagyrésze az egyes cikkeknel a következő:

Denaturált benzín 9 százalék, finomított petróleum 8 és fél százalék, motorina 15 százalék, denaturált petróleum 15 százalék, denaturált motorina 20 százalék, tüzelő pakura 23 százalék.

A Viitorul megfenyegeti a kisebbségeket

A kormánylap feltűnő támadása. A szászokon kívül más kisebbségeknek is vannak katonai alakulatai?

Bucuresti, szeptember 24. A kormány hivatalos lapjában ma feltűnést keltő cikk látott napvilágot, amely a szászokat nyíltan, egy másik kisebbséget pedig burkoltan súlyos vádakkal illet és szigorú szankciókkal fenyeget meg. Ez utóbbi annál is jellemzőbb, mert összeesik azokkal a tárgyalásokkal, amelyeket Antonescu külügyminiszter Genfben a Dunamedence államainak szorosabb együttműködése érdekében folytat. A szokatlanul éleshangú cikk a következőképpen hangzik:

Az etnikai kisebbségek együttműködését az egységes és nemzeti román állam keretei között az összes román pártok kívánják. Az állam elősegítette ezt a közreműködést és a közvélemény is támogatta azon sovínizmustól mentes légkör által, amely az ország életét az utolsó évtizedekben jellemezte. Sajnos, az utóbbi időben egyes kisebbségi vezetőemberek igyekeznek megsemmisíteni mindazt, amit

annyi időn át építettek. Centrifugális próbálkozásait figyelemmel kell kísérni és szükség esetén megtorolni. Bizonyos

megvalósíthatatlan reménykedések bátorítják őket és olyan politikai kalandok, amiket a román közvélemény nem tűrhet el.

Annak idején beszéltünk a szász kisebbség egyes vezetőinek mozgalmáról, akik azt hitték, hogy az államrendre káros mozgalmakat szervezhetnek. Természetes volt tehát, hogy más etnikai kisebbségek is hasonló, a román nemzetet kihívó politikát üzennek. Különösen azon népkisebbség, amelynek vezetői a határokon túlról kapott utasítások alapján mindenkor irredenta magatartást tanúsítottak, igyekeznek ma olyan alapokon szerveződni, hogy ne számszerűségével, hanem törvényte-

Elegáns szörmebundák, gallérok,

valamint bundaátalakítások a legújabb bécsi modellek szerint szezon előtti árban a legolcsóbban

BIXENSPANNER

szörmeszalomban Cei. Regele Ferdinand 8.

lenségekkel és erőszakkal tünjék fel. Ezt nem lehet megtűrni, mert azonnali és állandó veszélyről van szó, amely

nemcsak a román nemzetet, de nemzeti területünket is célozza,

különösen az annyira zavaros és fenyegető jelenlegi európai helyzetben. A román nemzet egyetlen pillanatra sem fogja megengedni, hogy az ország határain belül politikai ürügy alatt olyan alakulatok működjenek, amelyek háború esetén katonai jelleggel ölthetnek. Ez minden fenntartás és kivétel nélkül mondjuk. A hatóságok végső erejükkel meg fogják torolni és be fogják tiltani minden politikai alakulat tevékenységét, amely átéli a törvényes határokat vagy azokat hamisan igyekszik magyarázni. E tekintetben nincsen semmilyen kétségünk és egyidejűleg biztosak vagyunk benne, hogy a hatóságok meg fogják érteni, hol és hova akarnak kilyukadni egyes politikai kalandorok.

Egy szovjetgőzös vitte magával az eltűnt Miller lehérorosz tábornokot?

Havre, szeptember 24. (Rador.) Miller tábornok eltűnése ügyében megállapítást nyert, hogy a Renaud rakparton szerdán éjjel egy autót láttak, amiben három emberült. Este 8 órakor a Maria Ulianova orosz gőzös felvonta horgonyait és elindult anélkül, hogy indulását előre jelezte volna a kikötő kapitányságnál.

Párizsi jelentés szerint egy közbiztonsági közeg a Rue de la Faisanderen, a Bois de Boulogne közelében letartóztatta Skobline asszonyt, a titokzatos módon eltűnt orosz tábornok feleségét. Mint jelentették, Skobline asszony is eltűnt volt és máig nem tudták semmit sorsáról. Skobline asszony kihallgatása folyik.

Párizs, szept. 24. Skoblin tábornok felesége ma kihallgatása alkalmával elmondotta a rendőrségen, hogy semmitsem tud férje és Miller tábornok eltűnéséről. Kijelentette, hogy a hotelből való eltávózása után több baátját kereste fel, akiknek segítségét kérte férje felkutatásához.

— Újabb robbanás egy párizsi utcában. Párizsból jelentik: A Halevy utcában a 16. számú ház előtt robbanás történt, amely emberáldozatokat nem követelt, de nagy károkat okozott. A vizsgálat megindult. Lehetségesnek tartják, hogy a robbanást merénylők okozták.

— Pop Valer máfamaosszigeti látogatásához. Jelentette az Uj Kelet, hogy Pop Valer dr ipar és kereskedelemügyi miniszter máramaroszigeti látogatása során a zsidóság küldöttségét is fogadta. Dr Danzig Samu főrabbi a szefárd hitközség nevében üdvözölte a minisztert. Az ortodox hitközség küldöttségét Teitelbaum Zalman Léb főrabbi és Jozovits Lipót elnök vezették. Jozovits elnök németnyelvű beszédben üdvözölte a minisztert, aki válaszában megnyugtató kijelentéseket tett a zsidó kisegzisztenciák sorsára vonatkozólag.

FRATERNITAS Könyv és Lelkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 18-60.

CENZURAT

Taxa postala
Szerkesztette in num.
és tal.
No. 224713/929.
Bar.
10. Telefon: 8-61. Előfizet.
Havonta 110, negyedévre
évre 600, egészévre 1200
földre: Havonta 2, negy
félévre 12, egészévre 20 d
detések díjszabás szerint.
KELET“ a transilvaniai
zsidóság egyetlen politikai
ja. Cikkeink utánnomása
forrás megjelölésével enged

Hitler keze Még

München, szeptember 25. solini szombaton délelőtt müncheni állomásra érkez és a nemzeti szocialista párt ségi emberei fogadták. A órákor lépte át a határt ahol Rudolf Hess üdvözöl össze német lapok rendl gon üdvözlik Mussolinin. Mussolini különvontat, be vitte a Duce hajnali ne kor érkezett Firenzébe. küli táviró segítségével á tetést tart fenn Rómával. vonata valóságos kerekermányzói palota. A kora reggeli órákban triába érkezett. A Brenneret az osztrák hatóságok zölték. Innsbruckban Sku fogadta a kormány nevébe

München, szeptember után délután négy óráko Hitler a Király térre men a nemzeti szocialista párt ségeinek felvonulását. Déltűn öt órákor Mu helyezett el a tizenhat ne birjára, akik 1923-ban a alkalmával estek el. Ezut ta Barna Házat, majd a ment és résztvett a Hitler rendezett uszonán. Mussolini látogatása al lini német postaigazgatós talt állított fel, amely a érkező és elküldött levele keresszet és a saciát illu wel látja el. Újabb müncheni jele uszonna után Hitler és kezdték tanácskozásait a egyik külön termében. A világ minden részéből író érkezett Münchenbe.

Mussolini német visszhangban

Az összes politikai kére felül emelkedik a berlini nye — írja az angol sajtó megfelelőleg a világ figyele pokban a Harmadik Biro nyul. Az olasz és német s dent elkövet arra nézve, h lések szenzációit csökkent zást elviselhetőbbé tegye, diplomácia tisztában van solini találkozóval, mely meglepetések nélkül — jó lapok is.

Az olasz lapok közül a a fentiekkel kapcsolatba hogy a Mussolini féle ut találgatásra adott okot, n fokozottabb mértékben a csak azok előtt, akik Rón szonyát még nem ismerik, ják ismerni. Azt is mond találgozást egy középEuró fogja követni, ez azonban utílenül hangzik, mert b minden közeledési kísérle